

Evaluatie subsidieregeling korte scholingstrajecten vo Eindrapport

Datum 31 oktober 2023

Auteurs Joyce Bendig, Froukje Wartenbergh (MOOZ)
Michiel van Rijn (CAOP)

© MOOZ en CAOP, 2023

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Managementsamenvatting

In het voortgezet onderwijs (vo) heeft men al lang de ambitie dat alle lessen gegeven worden door leraren die daarvoor bevoegd zijn. Er zijn verschillende routes om een bevoegdheid voor het vo te halen dan wel een bestaande bevoegdheid uit te breiden. Eén van die routes, naast de reguliere lerarenopleidingen, is de route van de korte scholingstrajecten. Sinds 1 september 2017 is de Regeling subsidie korte scholingstrajecten vo (KST) in werking getreden. Met deze regeling wordt getracht personen die al lesgeven in het vo maar hiervoor niet de juiste bevoegdheid hebben, maar ook personen van buiten het vo, te stimuleren om een kort scholingstraject te volgen. In de regeling staat genoemd dat vier trajecten voor de subsidie in aanmerking komen, namelijk trajecten die:

- toegankelijk zijn voor personen die de pabo met goed gevolg hebben afgerond, en die gericht is op het verkrijgen van een bekwaamheid om les te geven in de onderbouw van de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen van het vmbo (verder: traject pabo – onderbouw vmbo);
- genoemd zijn in de kolommen I en II van de Beleidsregel ontheffing benoembaarheidsvereisten en bekwaamheidserkenning vo, voor zover het geen initiële opleiding betreft (verder: beleidsregel);
- genoemd zijn in kolom V van de Regeling conversietabel getuigschriften en vakken VO (verder: conversietabel); of
- een educatieve module betreffen (verder: educatieve module).

De hoogte van de tegemoetkoming van de kosten voor een kort scholingstraject is maximaal €6.000. En met uitzondering van subsidiejaren 2017 en 2018 wordt in de jaren daarna ten hoogste 80 procent vergoed. Het profielvak Producteren, Installeren en Energie is een uitzondering: 100 procent van de scholingskosten van dit traject wordt vergoed.

Subsidieregelingen dienen na vijf jaar geëvalueerd te worden. In opdracht van het ministerie van OCW heeft MOOZ samen met CAOP de evaluatie van de subsidieregeling KST uitgevoerd, die input moet leveren voor het besluitvormingsproces over het vervolg van de regeling.

Onderzoeksopzet

De onderzoeksopzet had drie elementen: (1) analyse van subsidiedata, (2) online bevraging via enquêtes en (3) focusgroep. De subsidiedata met daarin alle aanvragen zijn geanalyseerd om een kwantitatief beeld te geven van de regeling (o.a. hoeveel aanvragen zijn ingediend en hoeveel toegekend). Hierbij moet opgemerkt worden dat resultaten over succesvolle trajecten betrekking hebben op aanvragen gedaan tot en met subsidiejaar 2022. De online vragenlijst is uitgezet onder aanvragers van de subsidie kst, om de ervaringen met en de effecten van de regeling boven tafel te krijgen. Daarnaast is een korte vragenlijst uitgezet onder schoolleiders in het vo, voornamelijk bedoeld om de bekendheid met de regeling te achterhalen. De focusgroep is gehouden met aanvragers die de vragenlijst hebben ingevuld, met als doel om die uitkomsten te verdiepen,

Resultaten op hoofdlijnen

De prestaties en effecten van de subsidie(regeling)

- ▶ *Hoe is het gebruik van de regeling geweest in de afgelopen vijf jaar? Hoeveel aanvragen zijn er geweest en hoeveel zijn er toegekend en afgewezen?*

Vanaf 2017 zijn in totaal 2.860 subsidieaanvragen voor een kort scholingstraject gedaan, waarbij in 2018 de meeste aanvragen zijn gedaan. Daarna is het aantal aanvragen per jaar elk jaar gedaald. Ongeveer een op de tien aanvragen is afgewezen.

- ▶ *Hoe is het gebruik verdeeld over de verschillende typen scholingstrajecten?*

Gemiddeld over de subsidiejaren heen wordt het vaakst een subsidieaanvraag ingediend voor scholingstrajecten genoemd in de conversietabel en voor trajecten voor een beperkte tweedegraadsbevoegdheid voor pabo-gediplomeerden.

- ▶ *Hoe vaak vragen aanvragers gemiddeld een subsidie aan? Is daarin verschil naar het type scholingstraject?*

De meeste aanvragers dienen één keer een subsidieaanvraag in. Wanneer men twee keer een aanvraag heeft ingediend, is dit in veel gevallen omdat de eerste aanvraag werd afgewezen. De meeste dubbele aanvragen zijn gedaan voor het traject vallend onder de Regeling conversietabel getuigschriften en vakken VO.

- ▶ *Wat waren redenen voor afwijzing?*

De reden waarom een aanvraag is afgewezen, is niet altijd genoteerd. Als de reden wel is opgenomen in het subsidiebestand, dan wordt voornamelijk genoemd dat het om een te late indiening van de subsidieaanvraag gaat.

De doeltreffendheid van de subsidie

- ▶ *Welk deel van het budget is jaarlijks gebruikt voor de in de wet benoemde korte scholingstrajecten, welk deel is ingezet voor de regeling zij-instroom?*

Gemiddeld is 39 procent van het budget wat bestemd was voor korte scholingstraject, ook aan deze trajecten besteed. Kijken we echter naar de verschillende subsidiejaren, dan zijn er grote verschillen in welk deel van het budget is ingezet voor de beoogde trajecten. In 2018 en 2020 is de doeltreffendheid van de regeling het grootst met respectievelijk 69 en 73 procent van het budget dat is ingezet. In drie subsidiejaren, namelijk 2017 (87% van het kst-budget), in 2018 (23%) en in 2022 (13%), is het resterende kst-budget overgeheveld naar de regeling zij-instroom. In de overige jaren is het kst-budget overigens (ook) niet geheel opgegaan aan korte scholingstrajecten maar was het budget van de regeling zij-instroom voldoende om aan de vraag te voldoen.

- ▶ *Wat is het succespercentage: hoeveel getuigschriften zijn er afgegeven en hoeveel uitval was er?*

Aan personen die in de periode 2017 tot en met 2022 met subsidie vanuit de Regeling KST zijn begonnen met een kort scholingstraject, zijn er 2.100 getuigschriften afgegeven. Dit is drie kwart van de gestarte trajecten.

- ▶ *Hoe vaak is er gebruik gemaakt van de mogelijkheid om uitstel aan te vragen?*

In het subsidiebestand is niet geregistreerd of men uitstel heeft aangevraagd. In de enquête is dit wel gevraagd en hier heeft dertien procent aangegeven uitstel te hebben aangevraagd. De meerderheid die uitstel heeft aangevraagd, heeft uiteindelijk het getuigschrift behaald.

► *Is er verschil naar type scholingstraject qua succespercentage en uitval?*

De scholingstrajecten die vallen onder 'de beleidsregel' kennen gemiddeld het hoogste succespercentage, gevolgd door traject pabo – onderbouw vmbo en trajecten binnen de conversietabel. De educatieve module kent gemiddeld relatief gezien de hoogste uitval en daarmee het laagste slagingspercentage: hier behaalt tussen de 57 en 71 procent een getuigschrift.

Werking van de subsidie(regeling)

► *Welke achtergrondkenmerken hebben de aanvragers?*

Vrouwen vragen net iets vaker dan mannen een subsidie voor korte scholingstrajecten aan. De meeste aanvragers zijn ten tijde van de aanvraag werkzaam in een onderwijssector.

► *Verschillen de achtergrondkenmerken naar het type scholingstraject waarvoor wordt gekozen?*

Mannen vragen vaker subsidie voor een scholingstraject uit de conversietabel aan dan vrouwen. Vrouwen doen dit vaker voor het volgen van een bekwaamheidstraject voor de onderbouw vmbo basis en kader en voor de educatieve module. Voor de educatieve module wordt ook vaker subsidie aangevraagd voor personen die niet werkzaam zijn in de onderwijssector.

Ervaring met en beoordeling van subsidie door belanghebbenden

► *Is het bedrag van de regeling voldoende?*

Over het geheel genomen zijn aanvragers tevreden met de hoogte van de subsidie. De groep van buiten het onderwijs is hierover wel minder tevreden dan die uit het onderwijs. Zeer waarschijnlijk komt dit doordat zij de extra kosten (voor zowel het resterende scholingsbedrag als andere bijkomende studiegerelateerde kosten) zelf moeten betalen.

► *Is de regeling bekend bij de toekomstige gebruikers (belanghebbende)?*

De regeling is nog onvoldoende bekend bij toekomstige gebruikers. Slechts zo'n één op de tien schoolleiders geeft aan goed met regeling bekend te zijn. Veertig procent geeft aan nog nooit van de regeling te hebben gehoord.

► *Hoe wisten de subsidiegebruikers van het bestaan van deze regeling?*

Schoolleiders die de regeling kennen, wisten het vaakst van de regeling vanuit nieuwsbrieven of de websites van vakbonden en/of sectorraden, daarnaast door berichtgeving vanuit DUO. Aanvragers hebben voornamelijk via hun werkgever of via collega's van de regeling gehoord.

► *Is de procedure helder?*

Nee, de procedure blijkt niet helemaal helder. Vooral onduidelijk vindt men het om te achterhalen voor welke scholingstrajecten precies subsidie aangevraagd kan worden. Maar dit levert voor de meeste aanvragers geen problemen op bij het indienen. Degenen die afkomstig zijn van buiten het vo hebben wel meer moeite bij het indienen van de aanvraag. Een op de vijf aanvragers was niet precies op de hoogte van de indientermijn. De eis van de factuurdatum is relatief vaak spontaan genoemd als frustrerend. Niet elke aanvrager is volledig bekend met de voorwaarden rondom de afronding van het scholingstraject om daarna de subsidie definitief toegekend te krijgen. En ook de hoogte van de tegemoetkoming is niet altijd geheel duidelijk net als het kunnen doen van meerdere subsidieaanvragen voor een kort scholingstraject.

- ▶ *Zorgt de subsidie ervoor dat leraren die anders niet een (extra) bevoegdheid voor het vo zouden halen, dat nu wel doen?*

De subsidie heeft een rol gespeeld in de keuze om een scholingstraject te gaan volgen. Vaker voor aanvragers binnen het onderwijs dan voor degenen van buiten het onderwijs. Het minst sterk geldt dat voor aanvragers voor educatieve modules, mogelijk vanwege de (aanzienlijk) lagere kosten van dit type traject.
- ▶ *Welke overwegingen maakten leraren bij hun keuze om al dan niet het scholingstraject te volgen?*

De belangrijkste reden om een scholingstraject te volgen is het behalen van een extra bevoegdheid. Daarnaast heeft het enthousiasme voor het leraarsvak en de behoefte aan het verdiepen of verbreden van kennis meegespeeld in de keuze voor het volgen van het korte scholingstraject.
- ▶ *Wie neemt het initiatief voor het volgen van het scholingstraject en de subsidieaanvraag: schoolleiding of leraar?*

De meerderheid van de aanvragers heeft zelf het initiatief genomen om het scholingstraject te volgen en om hier subsidie voor aan te vragen.
- ▶ *Zijn of waren er belemmeringen in het scholingstraject die de afronding ervan in gevaar brachten? Is het scholingstraject goed te combineren met werk en privé? Wat waren redenen om het scholingstraject niet af te maken?*

Degenen die met het scholingstraject bezig zijn of dit inmiddels hebben afgerond noemen het combineren van het scholingstraject met privé en/of werk als voornaamste belemmerende factoren. Financiën spelen niet noemenswaardig een belemmerende factor in het traject of een reden om met de scholing te stoppen. Ook diegenen die gestopt zijn met de korte scholing noemen de combinatie met privé en persoonlijke omstandigheden het vaakst hiervoor als reden.
- ▶ *Hoe wordt in het algemeen de regeling subsidie korte scholingstrajecten (KST) ervaren?*

Over de regeling is de meerderheid van de aanvragers positief tot zeer positief. En ook schoolleiders geven aan (nadat ze in de vragenlijst informatie over de subsidieregeling kregen) dat zij de leraren bij hen op school die voor subsidie in aanmerking komen, zouden stimuleren ervan gebruik te maken.

De verhouding tussen kosten en beleidsprestaties

- ▶ *Welke kosten zijn er gemiddeld per traject door OCW en door de subsidieontvanger gemaakt?*

Een scholingstraject kost gemiddeld €4.257 waarvan €3.888 vanuit de subsidieregeling vergoed wordt. De educatieve modules zijn de goedkoopste trajecten; de duurste (gemiddeld over alle jaren) de trajecten waarmee pabo-gediplomeerden worden opgeleid tot groepsdocent. Van deze laatste betalen subsidieontvangers gemiddeld €556 zelf, al dan niet alsnog vergoed door een werkgever. Gemiddeld over alle jaren en alle trajecten gaat het om zo'n €760 aan niet-vergoede kosten. Voor aanvragers van buiten het onderwijs ligt dat overigens aanzienlijk hoger, zij krijgen te maken met gemiddeld zo'n €1.235 aan extra kosten.
- ▶ *Wie draagt de kosten die niet door de subsidie gedekt worden?*

In de meeste gevallen betalen aanvragers zelf (een deel van) de extra kosten. Ongeveer 30 procent van degenen die in het onderwijs werken (met name in het vo) geeft aan dat de werkgever hieraan meebetaalt. Aanvragers van buiten het onderwijs betalen vrijwel altijd de niet-vergoede kosten helemaal zelf.

- *Hoe verhouden de gemaakte kosten zich tot het uiteindelijke resultaat: het al dan niet behalen van het getuigschrift?*

Uiteindelijk staat over de subsidiejaren 2017 tot en met 2022 iets meer dan 8 miljoen euro tegenover 2.100 getuigschriften behaald door 1.889 personen.

De verhouding tussen kosten en beleidseffecten

- *In hoeverre leidt het volgen van een verkort scholingstraject tot een (andere) inzet in het voortgezet onderwijs? In hoeverre leidt de subsidie tot minder onbevoegd gegeven lessen?*

Voor één derde van de aanvragers heeft, naar eigen zeggen, het volgen van een verkort scholingstraject (nog) niets veranderd aan hun inzet. Voor de overige twee derde geldt dat wel: zij zijn bevoegd les gaan geven dan wel in extra vakken bevoegd les gaan geven. Een deel van de korte scholingstrajecten betreft een opleiding voor NT2-docent¹, waardoor dit niet altijd direct ten gunste komt van het vo.

- *In hoeverre leidt het volgen van een verkort scholingstraject tot het maken van de overstap naar het voortgezet onderwijs (vanuit po of van buiten het onderwijs)?*

Door de investering van 8 miljoen in de subsidiejaren 2017 tot en met 2022 hebben 1.889 personen bevoegd in het vo (extra) les kunnen geven. We weten echter niet hoeveel van hen al voor die tijd al in een ander vak bevoegd les gaf. Voor een klein deel weten we dat wel: in totaal volgden sinds 2017 718 pabo-gediplomeerden het traject om een beperkte tweedegraads bevoegdheid te behalen. Al weten we van deze groep dan weer niet of ze daarna ook daadwerkelijk de overstap naar het vo maakten.

- *Zouden de subsidieontvangers het scholingstraject ook gevolgd hebben als de subsidie er niet was geweest?*

Voor twee derde van de aanvragers geldt dat zij zonder de subsidie het scholingstraject niet zouden zijn gaan volgen. De helft van de aanvragers die van buiten het onderwijs komen zou ook zonder subsidie het traject zijn gaan volgen en één op de drie zeker niet.

Aanbevelingen

Zoals uit bovenstaande resultaten blijkt, zijn (toekomstige) leraren enthousiast over de regeling en is men zonder deze subsidie niet of minder geneigd om een kort scholingstraject te volgen. Het is dan ook aanbevelingswaardig om de regeling in stand te houden, met aanpassingen. De volgende concrete verbeterpunten en aanbevelingen zijn op basis van dit onderzoek te formuleren:

- Stel als deadline voor indienen van de aanvraag 8 weken na de start van het scholingstraject in plaats van indienen binnen 8 weken na de factuurdatum.
- Communiceer ook op het aanvraagformulier de benodigde voorwaarden van indienen.
- Verhoog de bekendheid van de regeling bij scholen in het vo (bij zowel schoolleiders als leraren) en bij opleiders van de onder de regeling vallende scholingstrajecten.
- Communiceer duidelijker dat de subsidie meer dan eens mag worden aangevraagd.

¹ Nederlands als tweede taal. De doelgroep van een NT2-docent is breder dan alleen leerlingen op het vo.

INHOUDSOPGAVE

MANAGEMENTSAMENVATTING	3
INHOUDSOPGAVE.....	8
1 INLEIDING.....	9
1.1 Aanleiding van het onderzoek.....	9
1.2 Doel en onderzoeksvragen	9
1.3 Onderzoeksofzet en respons	11
1.4 Leeswijzer.....	13
2 KWANTITATIEVE FOTO.....	14
2.1 Inleiding.....	14
2.2 Subsidieaanvragen	14
2.3 Subsidieaanvragers	17
3 BEKENDHEID VAN, ERVARING MET EN TEVREDENHEID OVER DE SUBSIDIE	19
3.1 Inleiding.....	19
3.2 Bekendheid met de regeling	19
3.3 Initiatief en overwegingen bij volgen scholingstraject	22
3.4 Belemmeringen bij aanvragen.....	24
3.5 Tevredenheid over hoogte subsidie.....	25
3.6 Helderheid voorwaarden	26
3.7 Algemeen oordeel over regeling Subsidie korte scholingstrajecten	27
4 DOELTREFFENDHEID VAN DE SUBSIDIE	30
4.1 Inleiding.....	30
4.2 Gebruikt budget	30
4.3 Succesvolle scholingstrajecten	31
4.4 Ervaren belemmeringen in het scholingstraject	33
5 KOSTEN, BELEIDSPRESTATIES EN -EFFECTEN VAN DE SUBSIDIE.....	34
5.1 Inleiding.....	34
5.2 Kosten scholingstraject.....	34
5.3 Effect van de regeling op het werken in het vo.....	38
5.4 Belang van de subsidie.....	39
6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	41
6.1 Inleiding.....	41
6.2 Conclusie	41
6.3 Aanbevelingen	43
BIJLAGE – ENQUÊTE SUBSIDIEAANVRAGERS	44

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Om les te geven in het voortgezet onderwijs (vo) moet men bevoegd zijn of worden. Het is wettelijk vastgelegd waaraan de benoeming of tewerkstelling van leraren in het vo moet voldoen. Om de kwaliteit van de lessen en het onderwijs te borgen, is al in 2013 in het Nationaal Onderwijsakkoord afgesproken dat alle lessen worden gegeven door daartoe bevoegde en gekwalificeerde leraren. Met schoolbesturen is toentertijd afgesproken dat zij on- en onderbevoegde leraren in de gelegenheid stellen om binnen de in de cao vastgelegde termijn de betreffende bevoegdheid te halen via gerichte bij- en nascholing. Ook in het meest recente onderwijsakkoord (2022) 'Samen voor het beste onderwijs' komt de bevoegdheid en het bevoegdheidsstelsel van onderwijspersoneel terug in de actielijnen.

Om de ambitie dat alle lessen worden gegeven door daartoe bevoegde en gekwalificeerde leraren, zoals geformuleerd in het Nationaal Onderwijsakkoord, kracht bij te zetten werd door de toenmalige staatssecretaris van OCW gestreefd om het behalen van een bevoegdheid voor het vo laagdrempelig te houden door het aanbieden van bepaalde korte opleidingstrajecten. Door deze trajecten kunnen leraren voldoen aan de benodigde bekwaamheidseisen voor onderdelen van het voortgezet onderwijs. Om te stimuleren dat personen een dergelijk traject volgen, is sinds 1 september 2017 de Regeling subsidie korte scholingstrajecten vo (KST) in werking getreden. De regeling heeft een horizonbepaling van vijf jaar, wat inhoudt dat de regeling geëvalueerd moet worden. OCW heeft besloten om de evaluatie later uit te laten voeren om zo de resultaten mee te kunnen nemen in de verlenging naar 2024. Dit onderzoeksrapport doet verslag van deze evaluatie.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Doel

Het doel van de regeling is om personen die via een kort scholingstraject een passende bevoegdheid kunnen halen, te stimuleren een dergelijk traject te volgen. Het gaat hierbij voornamelijk om personen die al lesgeven in het vo en daar nog niet de juiste bevoegdheid voor hebben, maar ook om personen van buiten het vo die voornemens zijn een bevoegdheid te halen, bijvoorbeeld via een educatieve module. De regeling gaat daarmee specifiek het onbevoegd lesgeven in het vo tegen, maar kan ook zorgen voor instroom van personen van buiten het onderwijs die leraar in het vo willen worden. Daarmee draagt de regeling ook bij aan terugdringing van het lerarentekort in het vo.² Met andere woorden, een tweeledig doel van de regeling: tegengaan van het aantal onbevoegd gegeven lessen en bijdragen aan het tegengaan van het lerarentekort: enerzijds door nieuwe leraren aan te trekken en anderzijds door werkzame leraren te behouden en breder in te zetten.

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-51506.html>

Onderzoeksvragen

Kernvraag van de evaluatie is of de hierboven genoemde doelstelling van de regeling is gehaald.

Om dit na te gaan is een aantal deelvragen geformuleerd, waarop antwoord wordt gegeven:

1. Wat zijn de prestaties en effecten van de subsidie(regeling)?

- Hoe is het gebruik van de regeling geweest in de afgelopen vijf jaar?
- Hoe is het gebruik verdeeld over de verschillende typen scholingstrajecten?
- Hoeveel aanvragen zijn er geweest en hoeveel zijn er toegekend en afgewezen?
- Hoe vaak vragen aanvragers gemiddeld een subsidie aan?
- Is daarin verschil naar het type scholingstraject?
- Wat waren redenen voor afwijzing?
- Welke verbeterpunten/aanbevelingen zijn er te geven op basis van het gebruik van de regeling de afgelopen vijf jaar?

2. Wat is de doeltreffendheid van de subsidie?

- Welk deel van het budget is jaarlijks gebruikt voor de in de regeling benoemde korte scholingstrajecten, welk deel is ingezet voor de regeling zij-instroom?
- Wat is het succespercentage: hoeveel getuigschriften zijn er afgegeven en hoeveel uitval was er?
- Hoe vaak is er gebruik gemaakt van de mogelijkheid om uitstel aan te vragen?
- Is er verschil naar type scholingstraject qua succespercentage en uitval?

3. Voor wie en in welke omstandigheden werkt de subsidie(regeling)?

- Welke achtergrondkenmerken hebben de aanvragers in termen van al werkzaam in po/vo of niet?
- Verschillen de achtergrondkenmerken naar het type scholingstraject waarvoor wordt gekozen?

4. Hoe wordt de subsidie door belanghebbenden ervaren en beoordeeld?

- Is het bedrag van de regeling voldoende?
- Is de regeling bekend bij de toekomstige gebruikers (belanghebbenden)?
- Hoe wisten de subsidiegebruikers van het bestaan van deze regeling?
- Is de procedure helder?
- Zorgt de subsidie ervoor dat leraren die anders niet een (extra) bevoegdheid voor het vo zouden halen, dat nu wel doen?
- Welke overwegingen maakten leraren bij hun keuze om al dan niet het scholingstraject te volgen?
- Wie neemt het initiatief voor het volgen van het scholingstraject en de subsidieaanvraag: schoolleiding of leraar?
- Zijn of waren er belemmeringen in het scholingstraject die de afronding ervan in gevaar brachten?
- Wat waren redenen om het scholingstraject niet af te maken?
- Is het scholingstraject goed te combineren met werk en privé?

5. **Is de verhouding tussen kosten en beleidsprestaties optimaal?**
 - Welke kosten zijn er gemiddeld per traject door OCW en door de subsidieontvanger gemaakt?
 - Wie draagt de kosten die niet door de subsidie gedekt worden?
 - Hoe verhouden de gemaakte kosten zich tot het uiteindelijke resultaat: het al dan niet behalen van het getuigschrift?
6. **Is de verhouding tussen kosten en beleidseffecten optimaal?**
 - In hoeverre leidt het volgen van een verkort scholingstraject tot een (andere) inzet in het voortgezet onderwijs?
 - In hoeverre leidt de subsidie tot minder onbevoegd gegeven lessen?
 - In hoeverre leidt het volgen van een verkort scholingstraject tot het maken van de overstap naar het voortgezet onderwijs (vanuit po of van buiten het onderwijs)?
 - Zouden de subsidieontvangers het scholingstraject ook gevolgd hebben als de subsidie er niet was geweest?

1.3 Onderzoekopzet en respons

Voor een breder kwantitatief beeld en kwalitatieve verdieping is in dit onderzoek gekozen voor een combinatie van de volgende onderzoeksmethoden:

- analyse van administratieve subsidiedata (DUO subsidiebestand aanvragers);
- enquêteonderzoek onder subsidieaanvragers;
- quickscan onder schoolleiders;
- focusgroep met subsidieontvangers.

Subsidiebestand aanvragers

Voor dit onderzoek heeft DUO een bestand met gegevens over aanvragers van de subsidie KST aangeleverd, met daarin onder meer informatie over of de aanvraag is toegekend, welk traject men met de subsidie is gaan volgen, of men meerdere aanvragen heeft gedaan en of men in de onderwijssector werkzaam was ten tijde van de aanvraag. Het bestand bevat aanvragen vanaf september 2017 tot en met juni 2023.

Enquêteonderzoek subsidieaanvragers

De enquête is via DUO per e-mail in de periode juli-september 2023 uitgezet onder personen die vanaf 2017 een aanvraag hebben gedaan voor de subsidie KST. In totaal hebben 2.002 aanvragers een uitnodiging ontvangen en gaven 557 respondenten gehoor aan de oproep om mee te werken aan de evaluatie (bruto-respons: 27,8%). Na opschoning van de data hielden we een groep van 496 aanvragers over (netto-respons: 24,8%). De achtergrondkenmerken van de groep respondenten (al dan niet werkzaam in het onderwijs en geslacht) zijn vergeleken met die van de totale populatie van aanvragers. De groep respondenten is vergelijkbaar met de populatie verdeeld over de achtergrondkenmerken en we kunnen er dan ook vanuit gaan dat de enquête een representatieve groep aanvragers heeft bereikt.

Tabel 1.1 Verdeling respons vragenlijst naar geslacht, in vergelijking met verdeling aanvragers

	Respons		Aanvragers (populatie)	
	n	%	n	%
Man	194	43	1.112	45
Vrouw	256	56	1.361	55
Anders	3	1	-	-
Wil ik niet zeggen	3	1	-	-
Totaal (n=100%)	456	100	2.473	100

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO

Tabel 1.2 Verdeling respons vragenlijst naar sector, in vergelijking met verdeling aanvragers

	Respons		Aanvragers (populatie)	
	n	%	n	%
Onderwijs	436	88	2.176	88
Geen onderwijs/onbekend	60	12	297	12
Totaal (n=100%)	496	100	2.473	100

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO

Quickscan schoolleiders

Om na te gaan in hoeverre de subsidieregeling bekend is bij potentiële aanvragers, is een quickscan uitgevoerd onder schoolleiders in het vo. Zij dragen de verantwoordelijkheid dat het onderwijs wordt gegeven door bevoegd personeel. Zij zullen onbevoegd personeel dan ook kunnen wijzen op de mogelijkheid van de subsidie als zij bekend zijn met de subsidie. De schoolleiders zijn benaderd met behulp van adresgegevens die beschikbaar zijn als open onderwijsdata van DUO. De quickscan is net als de enquête onder aanvragers, uitgevoerd in de periode juli-september 2023. In totaal hebben schoolleiders van 1.122 vestigingen een uitnodiging ontvangen. Bij 428 vestigingen is men gestart met de vragenlijst (bruto-respons: 38,0%). Na opschoning van de data zijn er 394 respondenten overgebleven waarop de uitkomsten gebaseerd zijn (netto-respons: 35%). Ook hier zijn de achtergrondgegevens van de respondenten vergeleken met die van de populatie, in dit geval is gekeken naar al dan niet een vestiging in een van de vijf grote steden (G5), denominatie en onderwijsstructuur. In onderstaande tabellen is te zien dat de respons qua verdeling op deze achtergrondkenmerken niet noemenswaardig verschilt van die in de populatie en daarmee hebben we met de respons een goede vertegenwoordiging van de populatie.

Tabel 1.3 Verdeling respons vragenlijst naar G5, in vergelijking met verdeling aanvragers

	Respons		Schoolleiders (populatie)	
	n	%	n	%
G5	60	15	215	17
Geen G5	334	85	1.026	83
Totaal (n=100%)	394	100	1.241	100

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO

Tabel 1.4 Verdeling respons vragenlijst naar denominatie, in vergelijking met verdeling aanvragers

	Respons		Schoolleiders (populatie)	
	n	%	n	%
Bijzonder	284	72	897	72
Openbaar	110	28	339	27
Overig			5	1
Totaal (n=100%)	394	100	1.241	100

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO

Tabel 1.5 Verdeling respons vragenlijst naar onderwijsstructuur, in vergelijking met verdeling aanvragers

	Respons		Schoolleiders (populatie)	
	n	%	n	%
Pro/vmbo	78	20	236	19
Pro/vmbo/ander	284	72	907	73
Geen pro/vmbo	32	8	98	8
Totaal (n=100%)	394	100	1.241	100

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO

Deelnemers focusgroep subsidieaanvragers

In de enquête onder de groep subsidieaanvragers is gevraagd of men bereid is om deel te nemen aan een verdiepende focusgroep. Hierop hebben 14 aanvragers positief op gereageerd, waarvan zes op hetzelfde moment konden. Met deze zes aanvragers is de focusgroep gehouden. De uitkomsten van de focusgroep zijn gebruikt ter ondersteuning en verdieping van zowel de resultaten uit de enquête onder subsidieaanvragers als de resultaten uit de bestandsanalyse van alle aanvragers.

1.4 Leeswijzer

In dit rapport presenteren we de resultaten van de evaluatie naar de regeling subsidie korte scholingstrajecten. Hoofdstuk 2 geeft inzicht in wie de subsidie heeft aangevraagd en voor welke trajecten. In hoofdstuk 3 gaan we dieper in op de bekendheid van, ervaring met en tevredenheid over de subsidieregeling. De doeltreffendheid van de subsidie wordt besproken in hoofdstuk 4 en hoeveel kosten er gemoeid zijn met de subsidie als ook beleidsprestaties en –effecten staan in hoofdstuk 5 beschreven. De belangrijkste conclusies geven we weer in het laatste hoofdstuk, als ook de daaruit volgende aanbevelingen.

2 KWANTITATIEVE FOTO

2.1 Inleiding

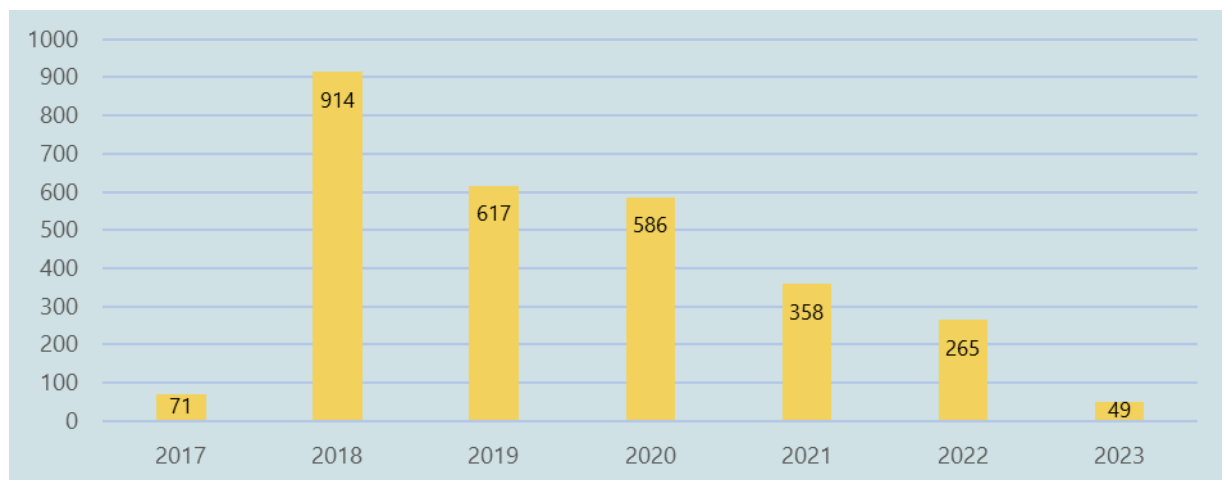
In dit hoofdstuk kijken we naar de subsidieaanvragen en -aanvragers. Hoeveel aanvragen zijn er gedaan en op welke scholingstrajecten hadden de aanvragen betrekking? Ook gaan we in op de achtergrond van de aanvragers: komen zij voornamelijk uit het onderwijs of ook daarbuiten? En verschillen de achtergrondkenmerken van de aanvragers naar het type scholingstraject waarvoor gekozen wordt?

Voor de resultaten in dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van het aanvraagbestand zoals is samengesteld door DUO. Dit bestand betreft aanvragen gedaan in de periode september 2017 tot en met juni 2023.

2.2 Subsidieaanvragen

Sinds de invoering van de regeling KST in 2017 zijn in totaal 2.860 aanvragen bij DUO binnengekomen voor het verkrijgen van subsidie voor het volgen van een kort scholingstraject. De meeste aanvragen zijn gedaan in budgetjaar 2018 (Figuur 2.1). Aangezien de subsidieronde voor het budgetjaar 2023 nog niet gesloten is, is het totaal aantal aanvragen voor dit jaar nog niet bekend. Opvallend is dat na 2018 per jaar minder aanvragen zijn gedaan.

Figuur 2.1 Aantal subsidieaanvragen naar budgetjaar (aantal)

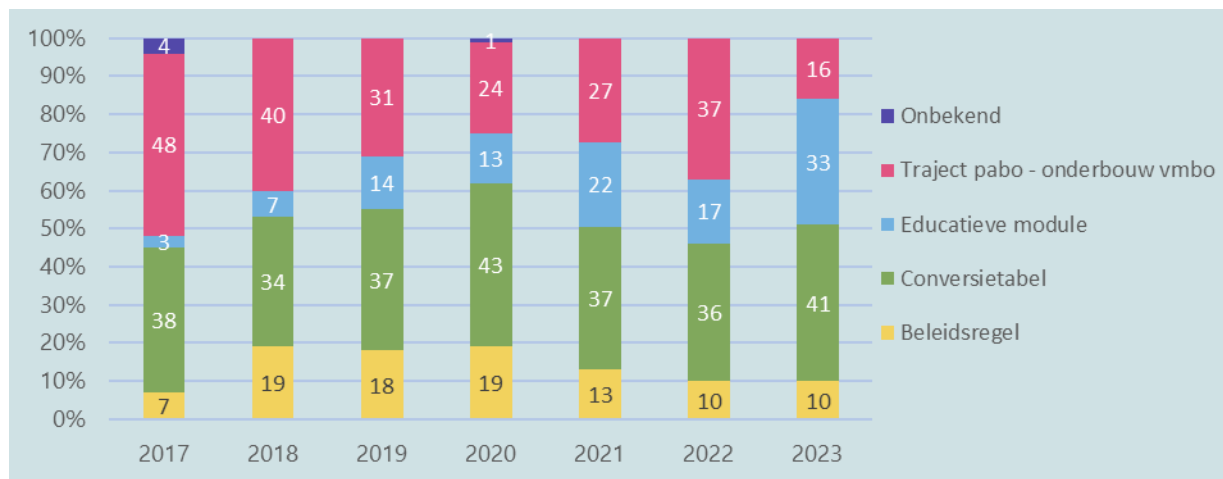
Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

Voor de regeling komen korte scholingstrajecten in aanmerking die:

- toegankelijk zijn voor personen die de pabo met goed gevolg hebben afgerond, en die gericht is op het verkrijgen van een bekwaamheid om les te geven in de onderbouw van de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen van het vmbo (verder: traject pabo – onderbouw vmbo);
- genoemd zijn in de kolommen I en II van de Beleidsregel ontheffing benoembaarheidsvereisten en bekwaamheidserkenning vo, voor zover het geen initiële opleiding betreft (verder: beleidsregel);
- genoemd zijn in kolom V van de Regeling conversietabel getuigschriften en vakken VO (verder: conversietabel); of
- een educatieve module betreffen (verder: educatieve module).

Wanneer we kijken naar het soort scholing waarvoor een aanvraag is ingediend (Figuur 2.2), dan valt op dat in 2017 en 2018 de subsidie het vaakst is aangevraagd voor een traject voor het verkrijgen van een lesbekwaamheid in de onderbouw van de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen (pabo naar onderbouw vmbo). In de jaren 2019 tot en met 2021 is de subsidie het vaakst aangevraagd voor een opleiding genoemd in de conversietabel. In 2022 is er onder de subsidieaanvragers een minder duidelijke voorkeur: iets meer dan een derde heeft de subsidie aangevraagd voor een traject pabo-onderbouw vmbo en een zelfde aandeel voor een opleiding uit de conversietabel.

Figuur 2.2 Aandeel subsidieaanvragen per scholingstraject naar budgetjaar (%)

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

De 2.860 aanvragen zijn ingediend door 2.473 unieke personen. De meeste aanvragers dienden één aanvraag in (Tabel 2.1).

Tabel 2.1 Aantal subsidieaanvragen per persoon

Aantal aanvragen	Aantal personen
1	2.198
2	185
3	73
4	13
5	3
6	1
Totaal	2.473

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

Voor de aanvragen gedaan in budgetjaren 2017 tot en met 2022, in totaal 2.811, is bekend welke status de aanvraag van DUO heeft gekregen. Deze status kan zijn:

- Vastgesteld: een eerder toegekend en uitbetaalde aanvraag is nu definitief vastgesteld. Dat kan zijn in een gift, omdat het diploma/certificaat (tijdig) is behaald. Het kan ook een vordering zijn, omdat er geen diploma/certificaat is behaald of dit niet binnen de regeling gestelde periode is behaald.
- Te beoordelen: er is nog geen beslissing genomen op de aanvraag.

- Vast te stellen: een aanvrager, aan wie eerder een aanvraag is toegekend en uitbetaald, is gevraagd om een bewijsstuk op te sturen (een kopie van het diploma/certificaat). Zodra het bewijsstuk is ontvangen en verwerkt zal de status op 'vastgesteld' komen te staan.
- Buiten behandeling: de aanvraag is onvolledig (er ontbreekt bijvoorbeeld een handtekening) en de aanvrager heeft niet binnen de gestelde termijn de aanvraag ingevuld. Er vindt dan geen inhoudelijke beoordeling plaats.
- Subsidie afgewezen: er is wel een inhoudelijke beoordeling geweest en er is geconstateerd dat de aanvrager niet voldoet aan de gestelde voorwaarden.
- Geparkeerd: een dubbele aanvraag voor hetzelfde traject.

Zoals in Tabel 2.2 te zien is, is het aandeel aanvragen dat als 'buiten behandeling' wordt geclassificeerd relatief beperkt. Ditzelfde geldt voor het aandeel aanvragen dat geannuleerd wordt. Het merendeel van de aanvragen wordt toegewezen of krijgt de vastgestelde status.

Tabel 2.2 Status van de aanvraag naar budgetjaar (%)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Buiten behandeling		1%	1%	2%	2%	1%	1%
Geannuleerd	1%	1%	1%	2%	0%	0%	1%
Geparkeerd		0%					0%
Subsidie afgewezen	10%	8%	10%	8%	8%	6%	8%
Subsidie toegekend			0%		5%	36%	4%
Te beoordelen						0%	0%
Vast te stellen		0%	0%	1%	6%	8%	2%
Vastgesteld	89%	90%	88%	87%	79%	49%	84%
Totaal (n=100%)	71	914	617	586	358	265	2.811

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

Degenen die meerdere aanvragen indienden, deden dit in veel van de gevallen omdat een eerste aanvraag werd afgewezen, maar kregen in meerderheid een tweede of latere aanvraag wel goedgekeurd. De reden voor afwijzing is niet altijd opgenomen in het subsidiebestand. Waar de reden van afwijzing wel bekend is, wordt hoofdzakelijk het te laat indienen van de aanvraag genoemd (Tabel 2.3). Andere afgewezen aanvragen (overige reden van afwijzing) worden grotendeels bij een tweede aanvraag wel goedgekeurd na een aanpassing in startdatum van de opleiding. Waar in 2018 tot en met 2020 het aanvragen van de subsidie voor het volgen van een bachelor een vaak voorkomende reden was om de subsidie af te wijzen, speelt dit niet of nauwelijks in de meest recente jaren. Gemiddeld ligt het percentage afwijzingen op acht procent, waarvan een deel de subsidie een jaar later dus wel toegewezen krijgt.

Tabel 2.3 Reden voor afwijzing naar budgetjaar (aantal)

Reden afwijzing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totaal
Te laat aangevraagd		16	41	12	11	10	90
Overige	3	32	8	16	4	1	64
Volgt een bachelor	4	20	10	17	7	1	59
Geen nadere informatie		4			1		5
Reeds aan opleiding begonnen		1	3			1	5
Geen onderwijsmaster					1	1	2
Onjuiste vooropleiding					2		2
Premaster		1		1			2
Te vroeg aangevraagd					2		2
Deeltijd					1		1
Geen CPION opleiding						1	1
Geen recent diploma				1			1
Totaal	7	74	62	47	29	15	234
Percentage van totaal aantal aanvragen	10%	8%	10%	8%	8%	6%	8%

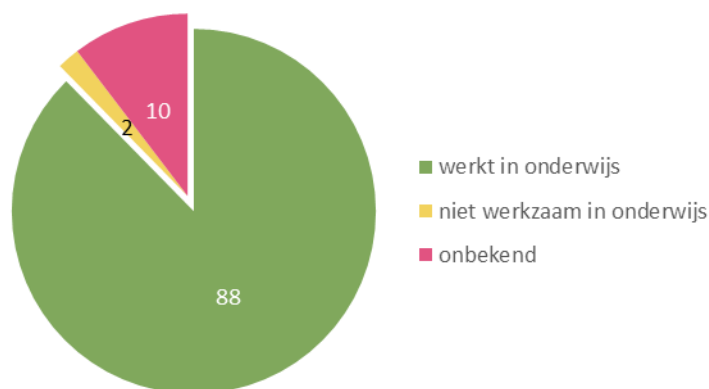
Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

2.3 Subsidieaanvragers

Vrouwen vragen iets vaker een subsidie aan voor het volgen van een kort scholingstraject dan mannen. Van de 2.473 personen die een aanvraag heeft ingediend, is iets meer dan de helft vrouw (55%; man: 45%).

Het merendeel van de subsidieaanvragers werkt ten tijde van de aanvraag in het onderwijs (Figuur 2.3). Dit verschilt niet naar budgetjaar. Opvallend is wel het relatief hoge aandeel aanvragers waarvan niet bekend is of zij tijdens het aanvragen van de subsidie werkzaam zijn in het onderwijs of daarbuiten.

Figuur 2.3 Sector werkzaam ten tijde van aanvraag (%)

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO. n=2.473

Mannen vragen vaker dan vrouwen een subsidie aan voor een scholingstraject uit de conversietabel. Vrouwen daarentegen vragen vaker een subsidie aan voor het volgen van het traject van pabo naar onderbouw vmbo basis/kader en voor een traject binnen de educatieve module.

Tabel 2.4 Soort scholing naar geslacht (%).

	Man	Vrouw
Beleidsregel	16,1	17,1
Conversietabel	54,9	20,4
Educatieve module	10,1	15,5
Traject van pabo naar onderbouw vmbo	18,7	46,4
Onbekend	0,2	0,5
Totaal (n=100%)	1.419	1.441

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

Mannen doen substantieel vaker meerdere aanvragen dan vrouwen. Van het totaal aantal aanvragen hebben 662 aanvragen betrekking op een persoon die twee of meer aanvragen heeft gedaan. Van dit aantal aanvragen is 79 procent man.

Binnen het aantal aanvragen van personen die niet in het onderwijs werken, zien we dat 60 procent hiervan aanvragen zijn voor een scholingstraject binnen de educatieve module. Dat is aanzienlijk meer dan binnen het aantal aanvragen van personen die wel in het onderwijs werken, namelijk 5 procent. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de groep die buiten het onderwijs werkte toen de aanvraag werd gedaan, klein is.

Tabel 2.5 Soort scholing naar sector werkzaam ten tijde van aanvraag (%).

	Onderwijs	Geen onderwijs	Onbekend
Beleidsregel	17,6	4,7	9,1
Conversietabel	41,1	18,6	6,2
Educatieve module	5,0	60,5	81,0
Traject van pabo naar onderbouw vmbo	36,1	16,3	1,5
Onbekend	0,2	4,6	2,3
Totaal (n=100%)	2.554	43	263

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

3 BEKENDHEID VAN, ERVARING MET EN TEVREDENHEID OVER DE SUBSIDIE

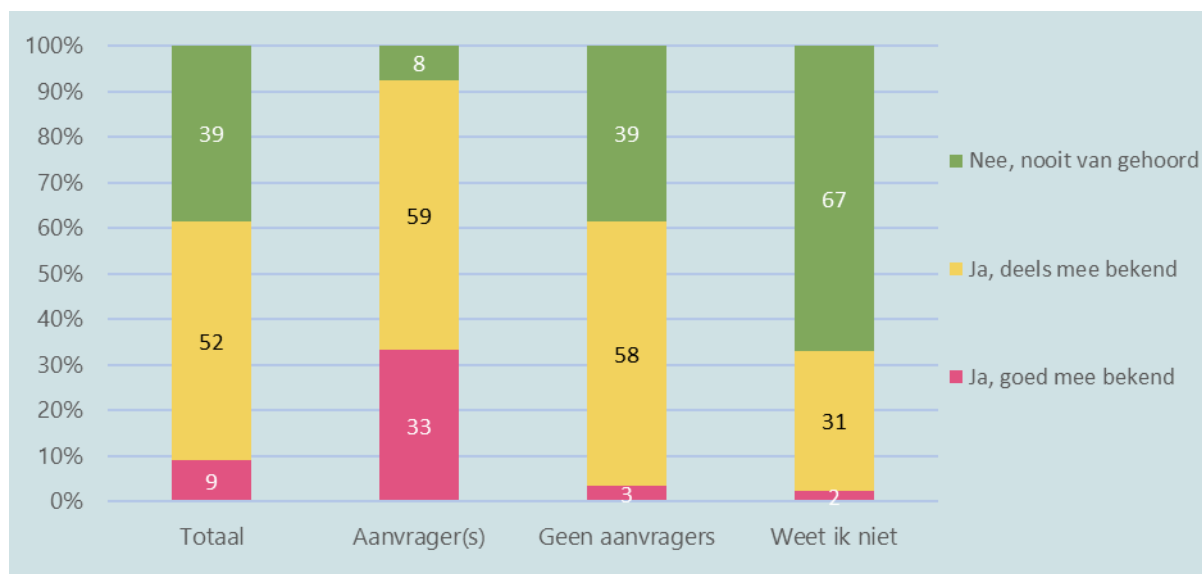
3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk kijken we naar de bekendheid van en ervaringen met de subsidieregeling. Aan schoolleiders in heel Nederland vroegen we naar de bekendheid met de regeling en subsidieaanvragers zelf vroegen we naar een aantal zaken rondom de aanvraagprocedure en voorwaarden van de regeling. Het hoofdstuk sluiten we af met een analyse van de algehele tevredenheid over de regeling.

3.2 Bekendheid met de regeling

De regeling is niet heel goed bekend bij schoolleiders in Nederland: gemiddeld is slechts ongeveer één op de tien de schoolleiders goed bekend met de regeling (Figuur 3.1). Dat percentage ligt (logischerwijs) hoger op scholen waar gebruik wordt gemaakt van de regeling. Op scholen waar geen aanvragers zijn, kent bijna 40 procent van de schoolleiders de regeling niet. Dat percentage is nog hoger onder schoolleiders die zelfs niet weten of er binnen hun school van de regeling gebruik gemaakt wordt: van hen heeft twee derde nog nooit van de regeling gehoord.

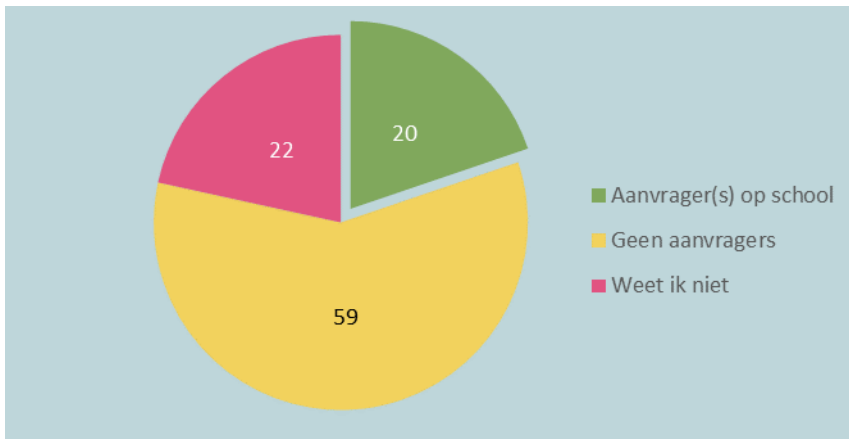
Figuur 3.1 Bekendheid met de Regeling subsidie korte scholingstrajecten vo, naar al dan geen aanvrager(s) op school (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête schoolleiders; n=394

Op ongeveer één op de vijf scholen wordt (zeker) gebruik gemaakt van de regeling (Figuur 3.2), het vaakst op scholen waar (ook) vmbo gegeven wordt.

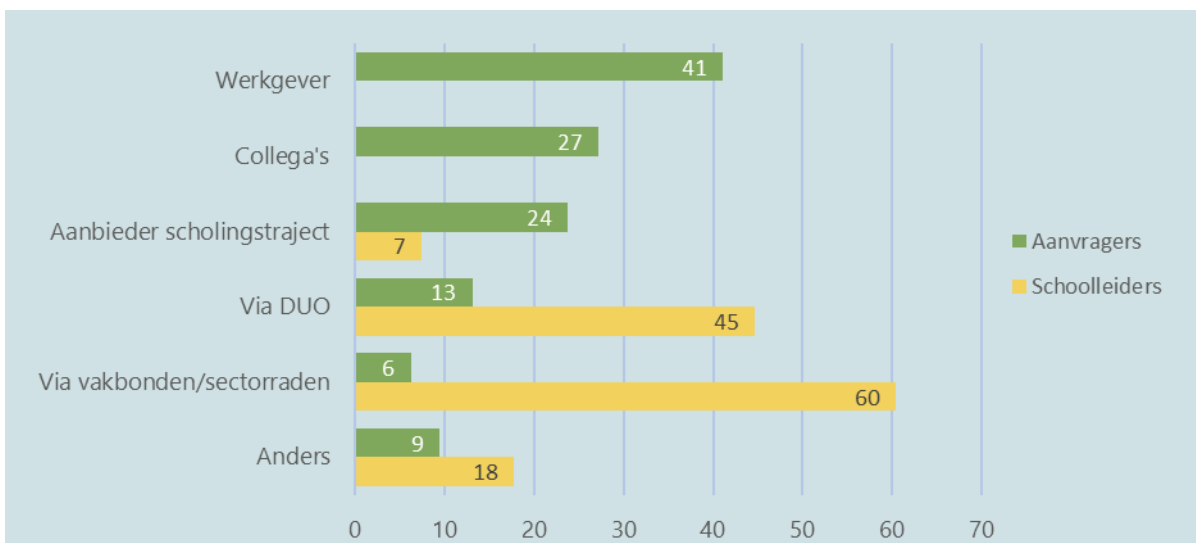
Figuur 3.2 Gebruik van de regeling op de scholen (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête schoolleiders; n=394

Schoolleiders die de regeling kennen, hebben hier het vaakst van gehoord via nieuwsbrieven of de websites van vakbonden en/of sectorraden, gevolgd door berichtgeving vanuit DUO (Figuur 3.3). Aanvragers zelf kennen de regeling het vaakst doordat ze erop gewezen worden door hun werkgever (41%) of door collega's (27%). De helft van de aanvragers die hebben aangegeven dat zij op een andere manier achter het bestaan van de regeling zijn gekomen, geeft aan dat zijzelf gezocht hebben naar subsidiemogelijkheden en zo te weten kwamen van de regeling. Een derde van de groep die op een andere manier dan de voorgelegde bronnen te weten is gekomen over de subsidieregeling, is hierop gewezen door iemand van de studie: hetzij een studiegenoot, de (website) van de instelling waar de opleiding gevolgd wordt, of coach/studieadviseur. Qua bekendheid geven de aanvragers in de focusgroep aan dat ze geholpen zouden zijn met een overzicht van alle beschikbare subsidies waarmee je leraar kunt worden dan wel je bevoegdheden kunt uitbreiden (incl. bijv. zij-instroomtrajecten en lerarenbeurs). Nu is het een wirwar van regelingen waarvan het lastig is om te bepalen welke het best past bij jouw situatie.

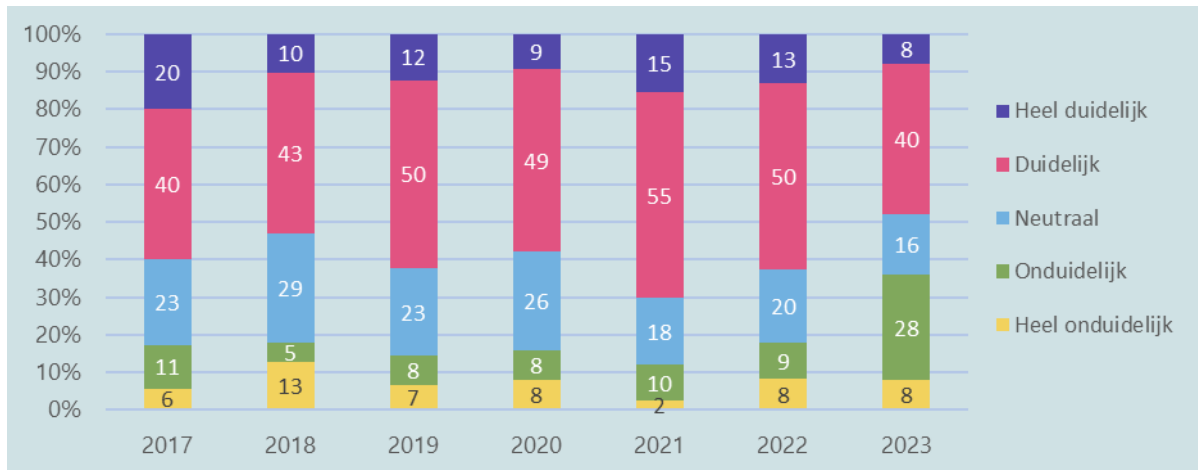
Figuur 3.3 Hoe wist men van het bestaan van de regeling? (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête schoolleiders: n=394; enquête aanvragers: n=496. Meer antwoorden mogelijk.

Voor de meeste aanvragers was het duidelijk uit welke scholingstrajecten ze konden kiezen, al lag dat percentage in het meest recente subsidiejaar wel beduidend lager dan in de jaren daarvoor (Figuur 3.4). De meeste onduidelijkheid lijkt er te zijn bij de trajecten die vallen onder 'Beleidsregel ontheffing benoembaarheids-vereisten en bekwaamheids erkenning vo': in deze categorie geeft één derde van de aanvragers aan dat het voor hen niet onmiddellijk duidelijk was dat hun opleiding onder deze categorie viel.

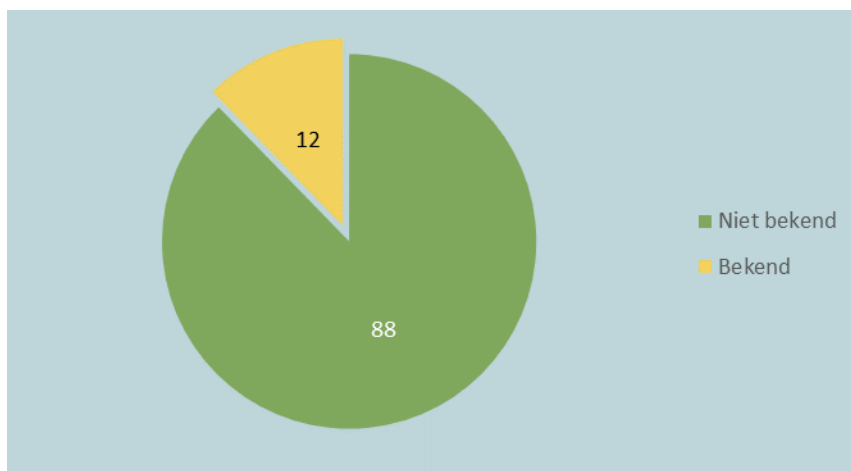
Figuur 3.4 Duidelijkheid scholingstrajecten waaruit gekozen kon worden, naar aanvraagjaar (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=496

Opvallend is dat de overgrote meerderheid van de subsidieaanvragers (88%) niet weet dat ze de subsidie meer dan eens mogen aanvragen (Figuur 3.5). Dit verduidelijken is een verbeterpunt voor de regeling. Ook in de focusgroep was een aantal deelnemers aangenaam verrast over deze mogelijkheid.

Figuur 3.5 Bekendheid met mogelijkheid vaker dan één keer subsidie aan te vragen (%)

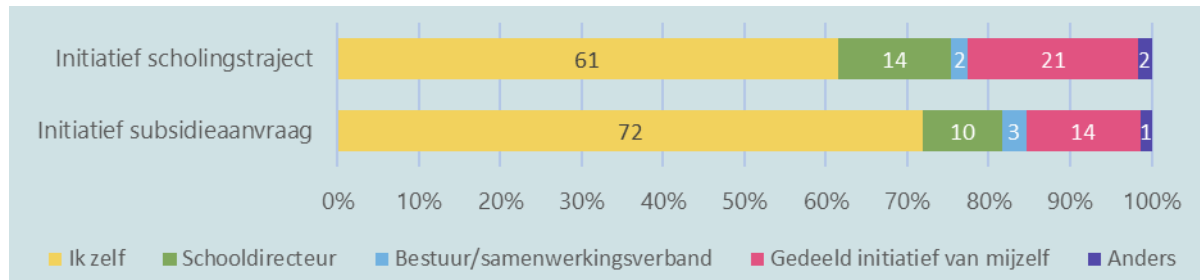

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=464

3.3 Initiatief en overwegingen bij volgen scholingstraject

Het initiatief voor het volgen van een kort scholingstraject is voor de meerderheid van de aanvragers (mede) vanuit henzelf afkomstig: 61 procent geeft aan dat dit volledig op eigen initiatief was en nog eens 21 procent geeft aan dat het een gezamenlijk idee was van henzelf en hun schooldirecteur (Figuur 3.6). Ook het aanvragen van de subsidie voor het volgen van het scholingstraject gebeurde voor de meerderheid van de aanvragers op eigen initiatief, al dan niet in samenspraak met de werkgever.

Figuur 3.6 Initiatief voor scholingstraject en subsidieaanvraag (%)

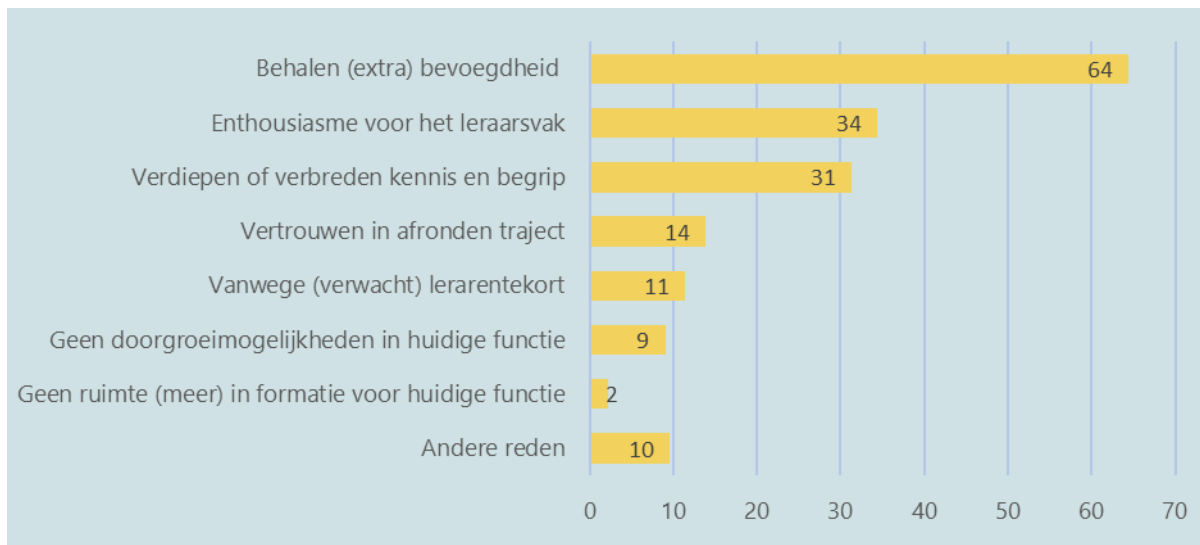
Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=496

Als reden voor het gaan volgen van een kort scholingstraject noemen de aanvragers het vaakst het behalen van een (extra) bevoegdheid (Figuur 3.7). Daarnaast speelden (ook) het enthousiasme voor het leraarsvak en de behoefte aan het verdiepen of verbreden van kennis en begrip van iemands vakgebied(en) een rol bij de keuze om een scholingstraject te gaan volgen. Als andere reden wordt de wens om over te stappen naar het vo vanuit po/(v)so vaak genoemd, net als het verkrijgen van een vaste aanstelling, meer mogelijkheden op de onderwijsarbeidsmarkt en het scholingstraject opgelegd krijgen door werkgever.

De groep aanvragers die een educatieve module volgt, doet dat vaker dan in de andere trajecten met het (verwachte) lerarentekort als reden en uit enthousiasme voor het leraarsvak. Aanvragers die een traject volgen vanuit de conversietabel, doen dit vaker dan anderen met het behalen van een (extra) bevoegdheid als reden. Het verbreden of verdiepen van kennis en begrip wordt door de aanvragers binnen 'beleidsregel'-trajecten vaker dan door andere aanvragers als reden voor het volgen van het korte scholingstraject genoemd.

Aanvragers die van buiten het onderwijs komen, volgen vaker dan degenen die al wel in het onderwijs werken een kort scholingstraject vanwege het (verwachte) lerarentekort en het enthousiasme voor het leraarsvak. De groep die al in het onderwijs werkt, doet dat vaker vanwege behalen van een (extra) bevoegdheid.

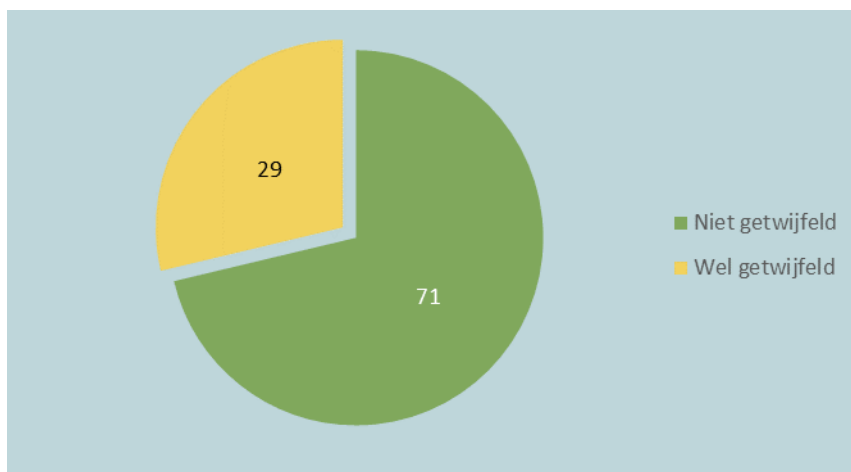
Figuur 3.7 Redenen voor het gaan volgen van een kort scholingstraject (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=463. Meer antwoorden mogelijk.

Net iets minder dan 1 op de 3 aanvragers twijfelden toen ze voor de keuze stonden om het scholingstraject te gaan volgen (Figuur 3.8). Dat verschilt niet tussen aanvragers die al dan al in het onderwijs werkten en ook niet naar type scholingstraject, maar wel naar het al dan niet extra kosten hebben moeten maken voor het scholingstraject en nog eens extra als die kosten door de aanvrager zelf betaald moeten worden.

Figuur 3.8 Getwijfeld om scholingstraject te gaan volgen? (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=463

3.4 Belemmeringen bij aanvragen

Er zijn weinig belemmeringen bij het aanvragen van de subsidie (90% ervaart helemaal geen belemmeringen), maar als ze voorkomen, komen ze vaker voor bij aanvragers die van buiten het vo komen dan bij aanvragers die al een baan in het vo hebben (Figuur 3.9). Degenen die belemmeringen hebben ervaren bij de aanvraag van de subsidie, noemen het vaakst als belemmering dat het lastig was om te achterhalen of de opleiding die zij gingen volgen in aanmerking zou komen voor de subsidie (8 keer genoemd), om een factuur vanuit de opleiding te krijgen die geaccepteerd werd door DUO (6x) en dat zij de subsidievoorwaarden te onduidelijk vonden (5x).

Om wat voorbeelden te noemen van antwoorden die hierover in de vragenlijst zijn ingevuld:

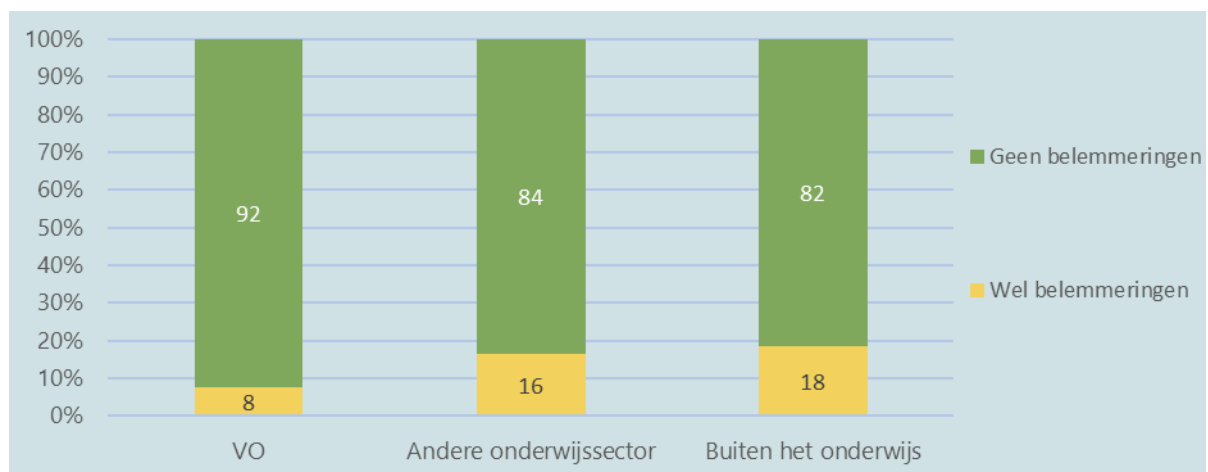
“Ik voldeed aan alle voorwaarden voor de subsidie, maar omdat ik mij op tijd had opgegeven voor de opleiding en ik pas later hoorde over de subsidie was de factuur te oud waardoor de subsidie werd afgewezen. Over de factuurdatum stond in eerste instantie geen informatie op de website. Dit werd pas duidelijk bij de aanvraag. Mensen die zich lastminute voor de opleiding hebben aangemeld kregen de subsidie wel, omdat zij pas later hadden betaald.”

“Ik was in eerste instantie te laat met het aanvragen van de subsidie. Er was mij niet duidelijk geïnformeerd door mijn stageschool en mijn opleiding dat ik hiervoor in aanmerking zou kunnen komen. Gelukkig was er nog extra budget en werd zodoende mijn subsidie wel toegekend.”

“Na veel heen en weer mailen met de aanbieder en cursusgenoten werd pas duidelijk onder welke noemer de opleiding viel.”

Ook in de focusgroep hebben de ervaren belemmeringen een aantal keer met DUO te maken: te lang wachten op reactie, onduidelijke (en soms tegenstrijdige) informatie, moeizame communicatie. Ook komt ook hier als casus het voorbeeld van een van de deelnemers ter sprake waar een te oude factuurdatum heeft geleid tot het niet toegewezen krijgen van de subsidie.

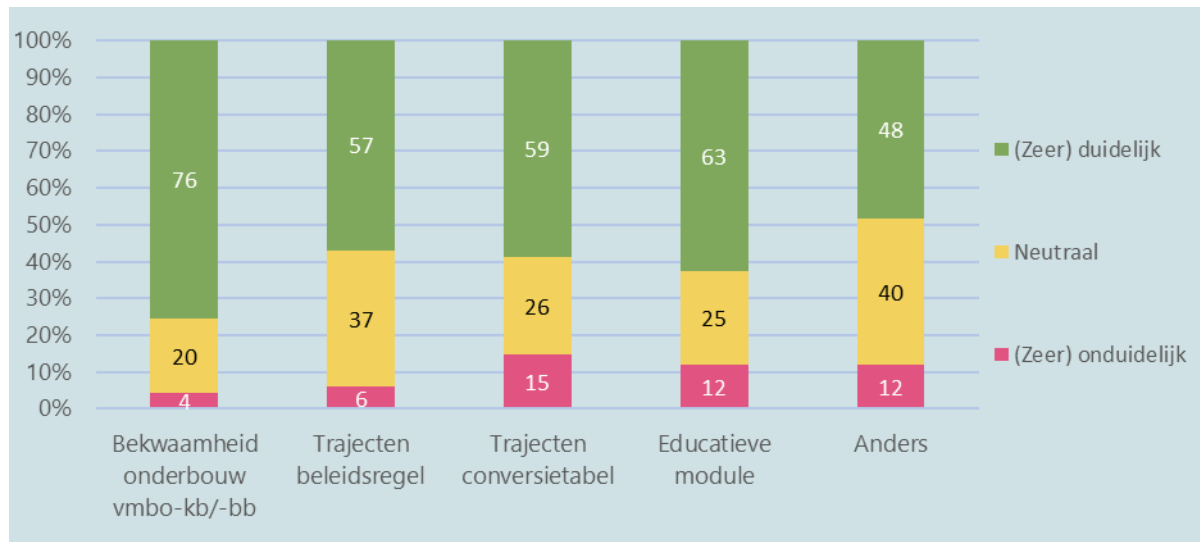
Figuur 3.9 Belemmeringen ervaren bij aanvragen subsidie, naar herkomst aanvrager (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=490

Het aanvraagformulier wordt eveneens door de meerderheid duidelijk (of in elk geval niet onduidelijk) gevonden (Figuur 3.10). Het vaakst wordt het aanvraagformulier onduidelijk gevonden door subsidieaanvragers die een aanvraag doen voor een educatieve module of voor een traject binnen de regeling conversietabel.

Figuur 3.10 Duidelijkheid aanvraagformulier, naar soort traject (%)

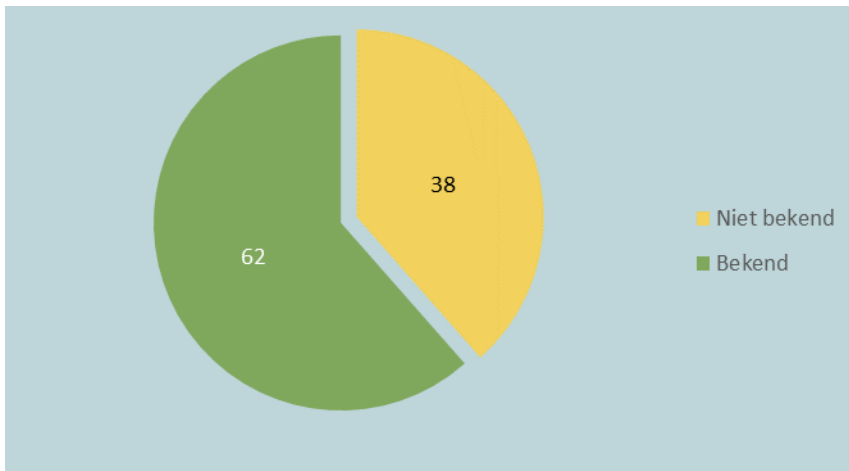

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=490

3.5 Tevredenheid over hoogte subsidie

De hoogte van de tegemoetkoming van de kosten voor een kort scholingstraject is maximaal €6.000. En met uitzondering van subsidiejaren 2017 en 2018 wordt in de jaren daarna ten hoogste 80 procent vergoed. Al geldt ook dat weer niet voor alle opleidingen, want voor korte scholingstrajecten ten behoeve van het profielvak Producteren, Installeren en Energie (PIE) wordt wel 100 procent van de scholingskosten vergoed. Opvallend genoeg weet een aanzienlijk deel (bijna 40%) van de aanvragers niet hoog het subsidiebedrag is. De onbekendheid met de hoogte van de tegemoetkoming is het hoogst bij de groep aanvragers die van buiten het onderwijs komt. Aanvragers van een tegemoetkoming voor een educatieve module zijn juist relatief vaak wel op de hoogte van het subsidiebedrag.

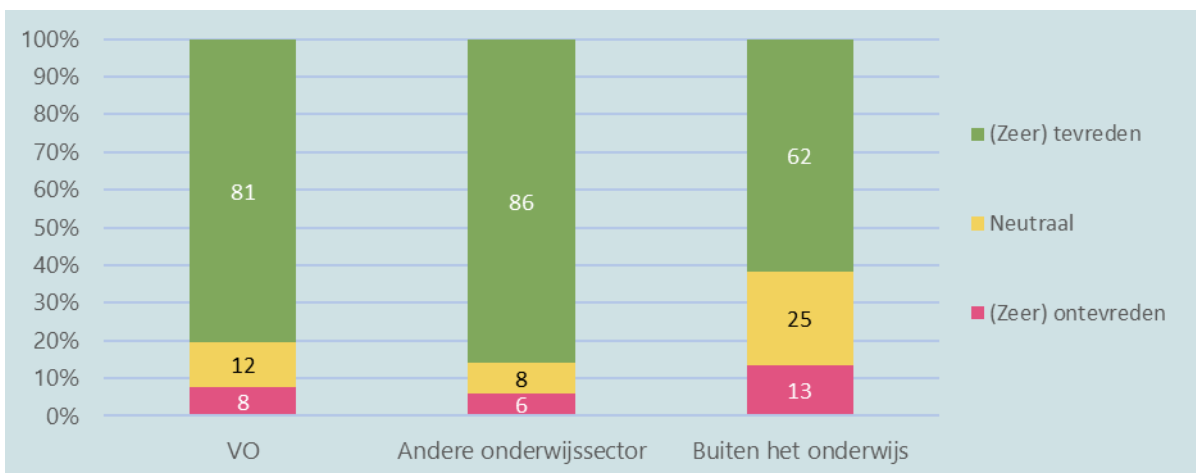
Figuur 3.11 Bekendheid met de hoogte van de tegemoetkoming (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=491

Het is ook met name de groep die van buiten het onderwijs komt, die niet tevreden is met de hoogte van de subsidie (Figuur 3.12). Met hoge waarschijnlijkheid is dat omdat zij vaker dan andere aanvragers volledig de resterende 20 procent van de scholingskosten uit eigen zak moeten betalen (daarover meer in hoofdstuk 5).

Figuur 3.12 Tevredenheid over de hoogte van de tegemoetkoming, naar herkomst aanvrager (%)

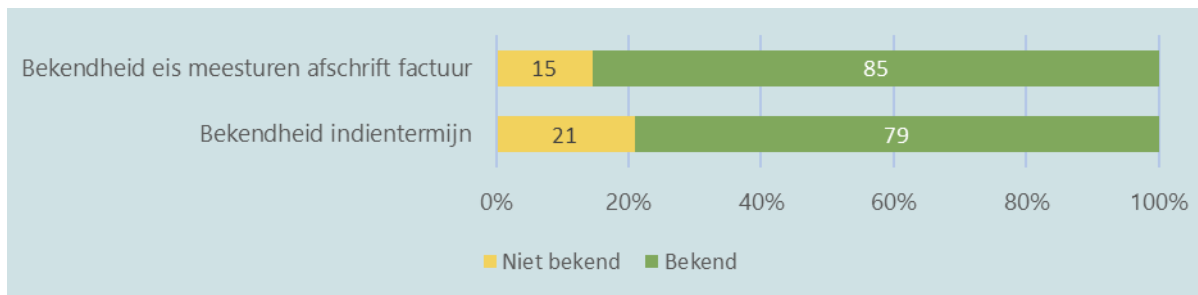

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=491

3.6 Helderheid voorwaarden

Niet alle aanvragers zijn volledig op de hoogte van de voorwaarden die aan de aanvraag worden gesteld, namelijk het indienen voor een bepaalde termijn (15 oktober) en de verplichting om bij de aanvraag een factuur mee te sturen die niet ouder is dan 8 weken. Desgevraagd blijken de aanvragers het minst bekend te zijn met de indientermijn van de aanvraag: bijna één op de vijf aanvragers was hier niet precies van op de hoogte (Figuur 3.13). Daarnaast geeft telkens zo'n 15 procent aan niet te weten dat de factuur moet worden meegestuurd met de aanvraag.

Figuur 3.13 Bekendheid met voorwaarden rondom aanvraag

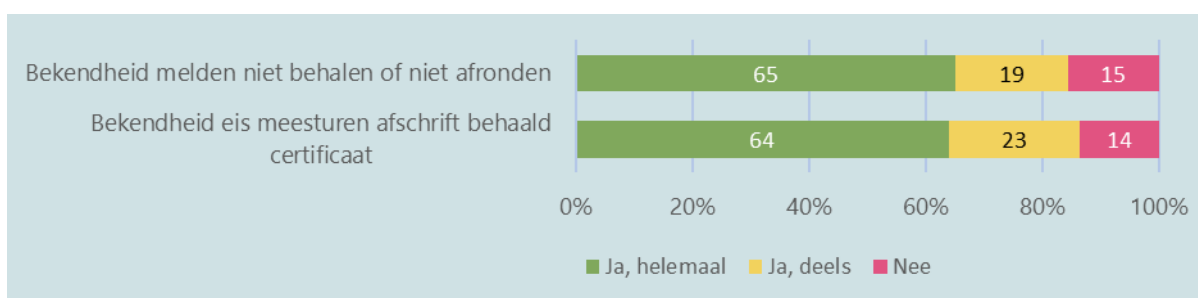

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=465

De subsidie brengt ook een aantal verplichtingen³ met zich mee rondom het uiteindelijk afronden van de opleiding (en daarmee al dan niet definitief toekennen van de subsidie). De subsidieontvanger is verplicht om DUO op de hoogte te brengen van het met goed gevolg afronden van het traject dan wel van het onverhoopt voortijdig stoppen of het niet succesvol afronden. Ook wanneer de subsidieontvanger vermoedt dat het traject niet binnen de bij de aanvraag opgegeven periode kan worden afgerond, is men verplicht om DUO hiervan op de hoogte te stellen en aan te geven binnen welke termijn de laatste scholingsactiviteit zal plaatsvinden. Deze uitstelmelding mag men 1 keer doen. De subsidie wordt een gift als het certificaat binnen de officiële studieduur van het traject wordt behaald. De subsidieontvanger heeft zes maanden na de laatste scholingsactiviteit de tijd om met een afschrift van het behaalde certificaat aan te tonen dat het traject is afgerond.

Desgevraagd geeft twee derde van de aanvragers aan dat ze zich er inderdaad van bewust zijn dat het de bedoeling is na afronden van de scholing dit te melden bij DUO en daarvoor ook een afschrift van het behaalde certificaat mee te moeten sturen (Figuur 3.14). Telkens zo'n 15 procent is helemaal niet bekend met beide voorwaarden rondom afronding. We vinden hierin geen verschillen naar waar aanvragers werken dan wel het traject dat ze volgen.

Figuur 3.14 Bekendheid met voorwaarden rondom afronding (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=465

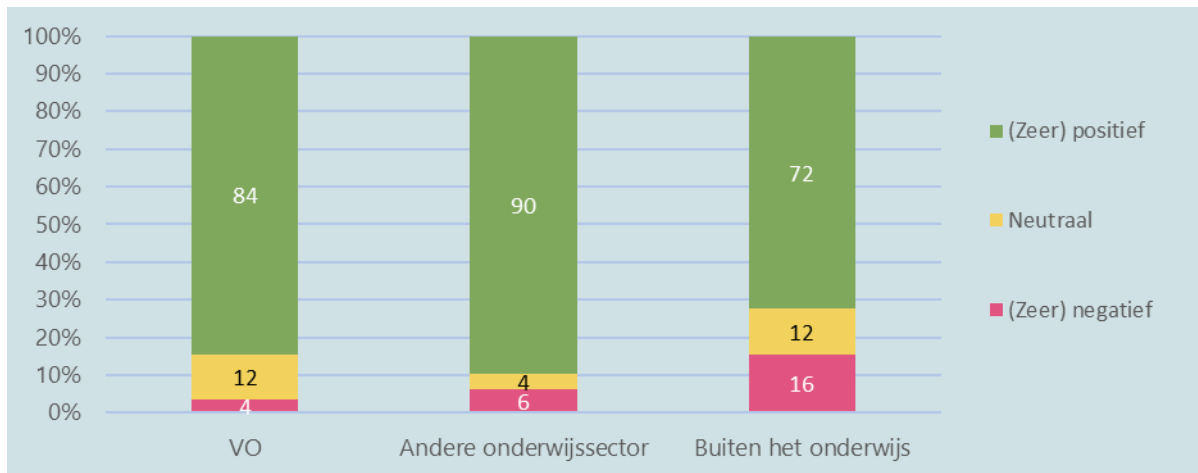
3.7 Algemeen oordeel over regeling Subsidie korte scholingstrajecten

Over het algemeen zijn de aanvragers (zeer) positief over de subsidie (Figuur 3.15). Die tevredenheid met de regeling is iets lager onder de groep aanvragers die van buiten het onderwijs komt. Vergelijken

³ Deze verplichtingen staan vermeld in de laatste Staatscourant over de regeling (STCRT 31507).

we de scholingstrajecten, dan blijkt de groep pabo-gediplomeerden die een scholingstraject volgt voor een beperkte bevoegdheid om mee les te geven in de onderbouw van het vmbo het meest uitgesproken tevreden: bijna 90 procent is (zeer) tevreden met de regeling. Onder de groep die een beleidsregeltraject volgt, is de ontevredenheid het hoogst (maar ook zij zijn in meerderheid (zeer) positief over de regeling).

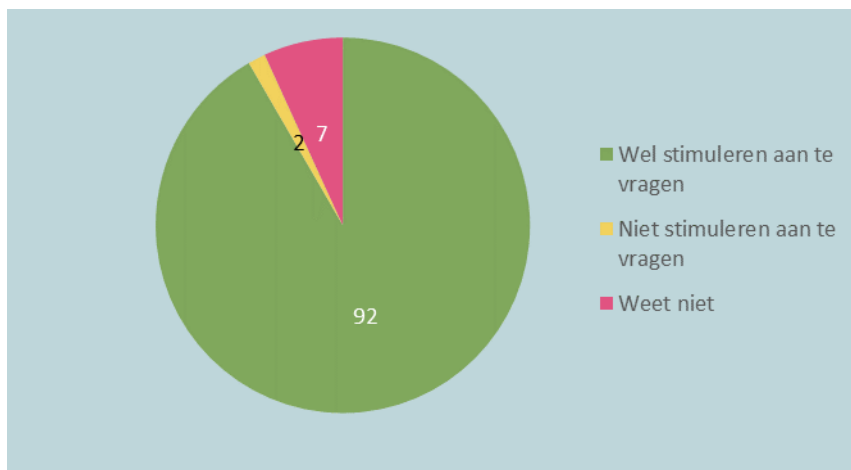
Figuur 3.15 Algemeen oordeel over de regeling subsidie korte scholingstrajecten, naar herkomst aanvrager (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=460

Vragen we het de schoolleiders in het vo dan zou een ruime meerderheid (92%) leraren stimuleren die voor subsidie in aanmerking komen deze aan te vragen (Figuur 3.16).

Figuur 3.16 Zouden schoolleiders leraren stimuleren die voor subsidie in aanmerking komen deze aan te vragen? (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête schoolleiders; n=394

De meeste verbeteringen die worden genoemd door respondenten van de enquête hebben betrekking op betere communicatie: meer bekendheid dat de regeling bestaat, duidelijkere informatie over de regeling zelf en de procedure rondom de regeling:

"Meer 'reclame' maken. Niemand die ik gesproken heb op de school waar ik werk en de school waar ik studeer, kent deze regeling. Via Google kwam ik erachter. Ik zou geen deadline gebruiken voor de regeling. Ik ben in februari gestart."

"Graag had ik een opgave van redenen van de afwijzing ontvangen. Ik heb namelijk geen idee waarom de aanvraag is afgewezen. Ik kon dit ook niet opmaken uit de informatie op de site. Dit ervaar ik als heel negatief."

"Ik zou duidelijkere/makkelijkere leesbare kolommen maken, i.p.v. 1,2,3,4 met die moeilijke omschrijvingen."

"Wanneer het scholingstraject met goed gevolg is afgerond, moet dit uiterlijk zes maanden na de laatste scholingsactiviteit bij DUO gemeld worden, met indienen van een afschrift van het behaalde certificaat. Ik heb mijn certificaat binnen maar vind in 'mijn DUO' geen mogelijkheid voor uploaden."

Over de factuur van het te volgen scholingstraject die men moet meesturen bij de subsidieaanvraag heeft men verschillende verbeterpunten genoemd:

"Het traject startte in sept '22. Inmiddels ben ik geslaagd. Omdat op de factuur klaarblijkelijk een eerdere datum stond dan het traject startte kreeg ik de subsidie niet terwijl mijn medestudenten die dezelfde opleiding deden het wel kregen. Zij hadden de datum aangepast op hun factuur zodat het binnen de 8 weken viel. Ik ben zwaar teleurgesteld hoe men in NL hiermee omgaat, zeker gezien het lerarentekort."

"De factuurdatum zou niet leidend moeten zijn, maar het schooljaar."

"Je dient de factuur van de opleiding in te sturen met de subsidieaanvraag binnen 8 weken na aanvang van het traject. Echter is niet elke instelling die het traject aanbiedt snel genoeg met het versturen van de factuur, waardoor dat problemen (en veel frustratie) oplevert. Ik zelf heb hier geen hinder van ondervonden, medestudenten wel. Hierin zou wel verbetering mogelijk zijn."

Ook over het melden bij DUO dat het scholingstraject afgerond is, zijn de nodige verbeterpunten genoemd:

"Ik heb het certificaat gemaaild naar DUO, maar ik zie het nog niet op mijn persoonlijke pagina staan. Klopt dit?"

"Ik heb wel tot 3 keer toe een brief gekregen dat ik mijn diploma moet opsturen. Dit heb ik dan ook tot 3 keer toe gedaan en nooit enige respons dat ik het in goede orde is ontvangen. Het gaat hier wel om belangrijke gegevens en veel geld. Moet zorgvuldig mee omgegaan worden en dat is bij dit niet gebeurd. Kwalijke zaak"

"Ik was de opmerking dat je het diploma moest insturen, na het positief afronden van de studie, helemaal vergeten. Toevallig kwam ik daar achter. Wellicht tegen het einde van het studiejaar een mail vanuit jullie met de reminder daarvan?"

4 DOELTREFFENDHEID VAN DE SUBSIDIE

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk kijken we naar de doeltreffendheid van de subsidie: welk deel van het beschikbare budget is jaarlijks gebruikt voor de in de wet benoemde korte scholingstrajecten en welk deel is ingezet voor de regeling zij-instroom? Daarnaast kijken we naar het succespercentage van de regeling: hoeveel getuigschriften zijn er afgegeven en hoeveel uitval was er?

4.2 Gebruikt budget

Het totale, maximaal beschikbare subsidiebedrag verschilt per jaar (Tabel 4.1). Te zien is dat in jaar 2019 het maximaal beschikbare subsidiebedrag het hoogst was; in 2017 was het budget voor korte scholingstrajecten het kleinst.

Aanvragers die wel subsidie hebben ontvangen, maar die niet (tijdig) een diploma behalen, worden gevorderd om de subsidie terug te betalen. Per saldo zijn er in dat geval geen kosten gemaakt vanuit de subsidieregeling. Om te bepalen welk deel van het budget jaarlijks is besteed aan de in de regeling benoemde korte scholingstrajecten gebruiken we enkel informatie van de aanvragen waarbij de aanvrager succesvol een diploma heeft behaald.

Voor elk jaar geldt dat het totaal uitgegeven subsidiebedrag onder het beschikbare budget is gebleven. In 2020 is het budget het meest aangesproken: 73 procent van het maximaal budget is toegekend. Ook in 2018 is relatief veel van het maximale budget ingezet (63%). In 2017 en in 2022 is het maximale budget het minst ingezet: respectievelijk is 10 procent en 17 procent. Dit kan komen omdat 2017 het startjaar van de regeling was en voor 2022 mogelijk nog niet alle subsidies ook volledig vastgesteld zijn.

In de regeling is opgenomen dat budget dat niet als subsidie voor korte scholingstrajecten wordt ingezet, in de regeling zij-instroom vloeit. Deze zij-instroomregeling is opengesteld voor iedereen die niet de juiste bevoegdheid heeft voor de sector of het vak dat ze (gaan) geven. Voor de jaren 2017, 2018 en 2022 is inderdaad budget vanuit de regeling KST ingezet voor de zij-instroomregeling. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 is dit, ondanks een overgebleven budget, niet gebeurd aangezien er voldoende budget binnen de regeling zij-instroom was.

Tabel 4.1 Beschikbaar, gebruikt en overgeheveld budget naar jaar (euro, afgerond op hele getallen).

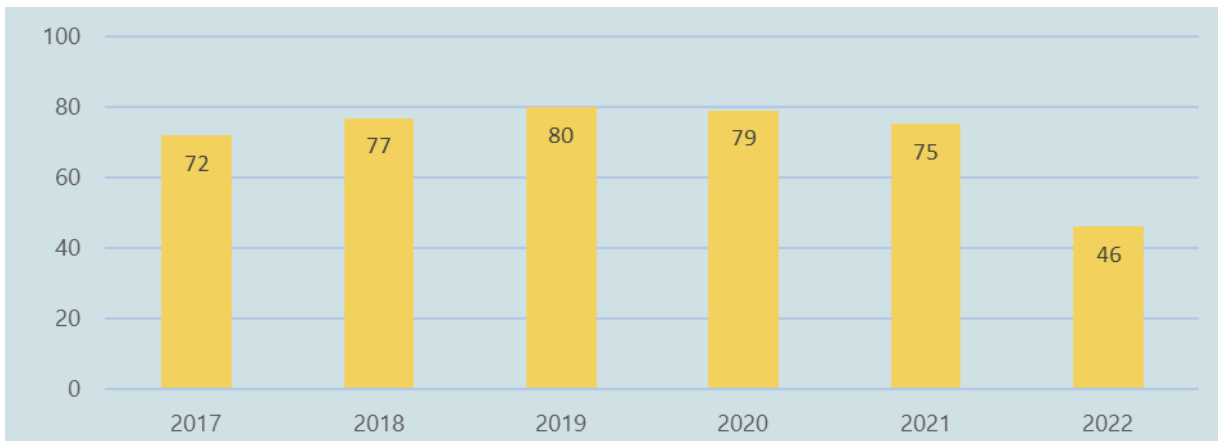
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Maximaal beschikbaar budget	2.100.000 ⁴	4.400.000 ⁹	7.400.000 ⁵	2.400.000 ⁶	2.400.000 ⁷	2.400.000 ⁸
Besteed aan kst	212.416	3.016.970	1.787.831	1.750.709	982.084	415.276
Naar zij-instroomregeling	1.830.000 ⁹	1.000.000 ¹⁰	0	0	0	310.000 ¹¹
Niet besteed	57.584	383.030	5.612.169	649.291	1.417.916	1.674.724

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO; Staatscourant. N.B.: Voor 2023 is een bedrag van maximaal € 2,4 miljoen beschikbaar voor subsidieverstrekking aan korte scholingstrajecten¹²; aangezien nog niet bekend is hoeveel van dit budget ook daadwerkelijk besteed wordt en hoeveel eventueel in de regeling zij-instroom vloeit, is dit jaar buiten de tabel gehouden.

4.3 Succesvolle scholingstrajecten

In totaal zijn er aan de aanvragers tot en met subsidiejaar 2022 2.100¹³ getuigschriften (diploma's) afgegeven of behaald. Gemiddeld is dit een succespercentage van 75 procent. Voor de jaren 2017 tot en met 2021 is het aandeel aanvragers dat het scholingstraject succesvol doorloopt vrijwel stabiel (Figuur 4.1). Voor 2022 ligt dit aandeel lager: minder dan de helft van de subsidieaanvragers is het gelukt om binnen de gestelde tijd het scholingstraject succesvol af te ronden. Mogelijk is een administratieve vertraging dan wel een nog lopende scholing hiervan de reden.

Figuur 4.1 Succesvolle scholingstrajecten naar jaar waarin subsidie is aangevraagd (%)

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO. n=2.100

Splitsen we de succesvolle scholingstrajecten uit naar type scholing (Figuur 4.2), dan valt op dat vooral de scholingstrajecten die vallen onder de educatieve module per jaar wisselend succesvol zijn. Als we

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-51506.html>

⁵ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039979/2018-11-09>

⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-64684.html>

⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-63265.html>

⁸ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-47171.html>

⁹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-11700.html>

¹⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-71133.html>

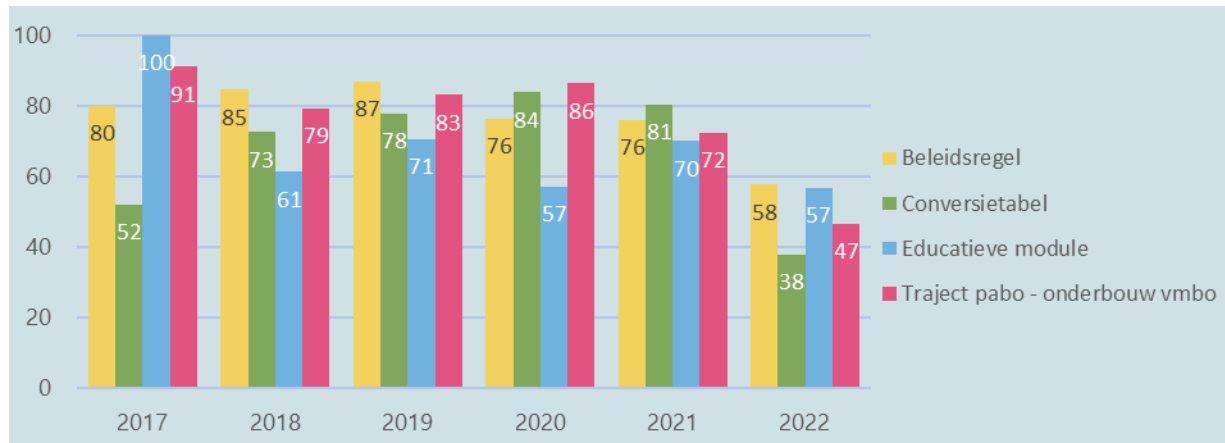
¹¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-32951.html>

¹² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039979/2023-03-16>

¹³ Van aanvraagjaar 2023 heeft één persoon het traject reeds afgerond. Die is buiten deze analyse gehouden.

kijken naar alle jaren samen, dan zien we dat scholingstrajecten die vallen onder de beleidsregel het hoogste succespercentage kennen, gevolgd door trajecten van pabo naar onderbouw vmbo basis/kader en trajecten binnen de conversietabel.

Figuur 4.2 Succesvolle scholingstrajecten naar type scholingstraject en jaar (%)

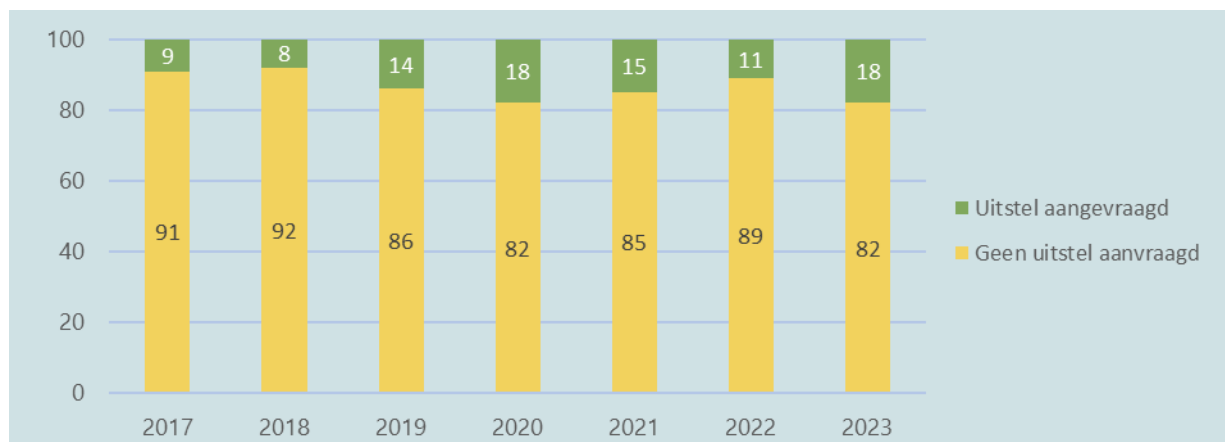

Bron: Evaluatie KST: bestand aanvragers subsidie korte scholingstrajecten, DUO. n=2.100

Aan de subsidieaanvragers is in de enquête gevraagd om de kans in te schatten dat het gevolgde scholingstraject succesvol wordt afgerond. Uiteraard is dit alleen voorgelegd aan degenen die nog bezig zijn met het traject. De (weinig) respondenten die aangeven nog bezig te zijn met de scholing, hebben bijna allemaal vertrouwen in het succesvol afronden van de scholing.

Subsidieaanvragers mogen één keer uitstel aanvragen indien het niet lukt om binnen de gestelde termijn de scholing af te ronden. In de enquête heeft gemiddeld dertien procent van de respondenten aangegeven van deze mogelijkheid tot uitstel gebruik te maken. Naar aanvraagjaar verschilt het aandeel dat uitstel heeft aangevraagd niet significant. Van degenen die uitstel hebben aangevraagd, rondt 70 tot 80 procent de scholing alsnog af. Onder de groep die uitstel heeft aangevraagd, ligt het aandeel dat uiteindelijk stopt met het scholingstraject hoger dan onder de groep die geen uitstel heeft aangevraagd.

Figuur 4.3 Uitstel aangevraagd naar jaar (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=473

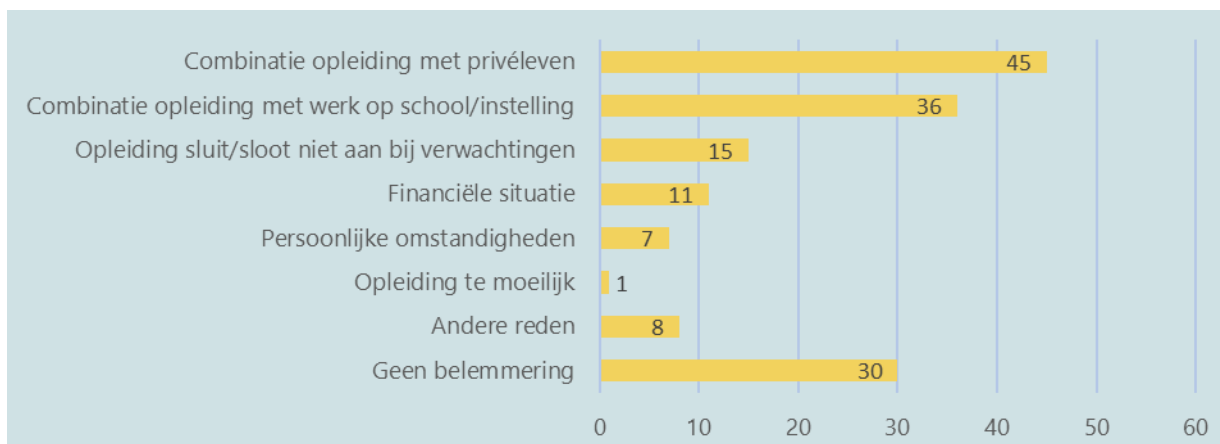
4.4 Ervaren belemmeringen in het scholingstraject

Dertig procent van de personen die met een kort scholingstraject bezig zijn of deze hebben afgerond, heeft geen belemmering in dit traject ervaren die de afronding ervan in gevaar brengt of heeft gebracht. Degenen die wel belemmeringen (hebben) ervaren in het scholingstraject, noemen het vaakst de combinatie van de opleiding met het privéleven als belemmering. Een andere vaak genoemde belemmering is de combinatie van de opleiding met het huidige werk op school. De financiële situatie van de respondent is voor een op de tien een belemmering (geweest) bij het afronden van de scholing.

De groep aanvragers werkzaam in het vo ervaart vaker belemmeringen bij het afronden van het scholingstraject dan de groep die niet werkzaam is in het vo. Zij voelen zich vaker belemmerd door de combinatie van de opleiding met privéleven dan aanvragers die niet in het vo werken. De aanvragers die buiten het onderwijs werkten toen zij de subsidie aanvroegen, geven juist vaker aan dat zij door hun financiële situatie belemmerd zijn bij de afronding van het scholingstraject. Ook bij de groep die een educatieve module volgt, ligt de belemmering vaker op financieel gebied dan bij volgers van de andere scholingstrajecten.

Van de 34 aanvragers die in de enquête hebben aangegeven een andere belemmering te hebben ervaren, noemt 30 procent de matige kwaliteit van de opleiding als belemmering en 15 procent geeft aan dat zij tijdens hun scholingstraject door corona zijn belemmerd bij het afronden van het traject.

Figuur 4.4 Ervaren belemmeringen bij het afronden van het scholingstraject (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers: n=496. Meer antwoorden mogelijk.

Van degenen die daadwerkelijk zijn gestopt met het scholingstraject (gemiddeld 6% van alle subsidieaanvragers), geeft een derde hiervoor de combinatie opleiding met privéleven als reden en een zelfde deel noemt persoonlijke omstandigheden. Stoppen vanwege een te moeilijke opleiding of vanwege financiën is nauwelijks genoemd. Van de 13 aanvragers die de enquête hebben ingevuld en hebben aangegeven dat er een andere (dan de voorgelegde opties) reden is waarom ze zijn gestopt met het scholingstraject, geeft iets meer dan de helft aan dat zij door ziekte het traject niet te hebben kunnen afronden.

5 KOSTEN, BELEIDSPRESTATIES EN -EFFECTEN VAN DE SUBSIDIE

5.1 Inleiding

Centraal in dit vijfde hoofdstuk staan de kosten die gemaakt zijn tijdens het scholingstraject: zowel de kosten die vergoed worden vanuit de regeling KST als de kosten die door de volgers van de opleiding gemaakt zijn. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk het effect van de regeling op het werken in het vo besproken: leidt het gevolgde traject ook tot een andere inzet in het vo?

5.2 Kosten scholingstraject

Gemiddeld kost een scholingstraject €4.257 en betaalt de subsidieregeling daar €3.888 aan mee (Tabel 5.1). De goedkoopste trajecten zijn de educatieve modules, de duurste (gemiddeld over alle jaren) de trajecten waarmee pabo-gediplomeerden worden opgeleid tot groepsdocent: hieraan betalen de subsidieontvangers gemiddeld €556 zelf mee (al dan niet alsnog vergoed door een werkgever).

Tabel 5.1 Gemiddelde kosten en subsidiebedrag per afgerond scholingstraject (€)*

Scholingstraject	Aantal N	Kosten scholingstraject			Toegekend subsidiebedrag			Verschil in gem.
		Gem.	SD	Modus	Gem.	SD	Modus	
Beleidsregel	380	3.920	1.198	3.650	3.446	1.161	2.920	-474
Conversietabel	777	4.652	1.258	5.800	4.457	1.409	5.800	-195
Educatieve module	226	1.272	874	542	1.073	781	434	-199
Traject van pabo naar groepsdocent	718	4.949	517	4.800	4.393	642	4.800	-556
Totaal	2.101	4.257	1.489	4.800	3.888	1.510	5.800	-369

Bron: Aanvraagbestand subsidie korte scholingstrajecten, DUO. * Inclusief één afgerond traject van aanvraagjaar 2023.

Subsidieontvangers – ofwel diegenen die daadwerkelijk aan de eisen hebben voldaan – hebben gemiddeld genomen 91,3 procent van de kosten die zij gemaakt hebben voor een scholingstraject vergoed gekregen door middel van de subsidieregeling korte scholingstrajecten. In de eerste twee jaren dat de subsidieregeling in werking trad was het gedekte percentage bijna 100 procent. In 2019 nam het gedekte percentage door aanpassing van de regeling af naar bijna 85 procent, waarna het iets toenam tot 89,5 procent in 2021. Voor het jaar 2023 valt weinig te zeggen, omdat er op het moment van analyseren (nog) maar één diploma is behaald.

Tabel 5.2 Verdeling scholingskosten en uitgekeerde subsidiebedragen per jaar (alleen succesvol afgeronde trajecten)

Jaar	Bedrag ontvangen	Kosten traject	Verschil bedrag kosten	Percentage gedekt
2017	€ 212.416,00	€ 217.528,00	€ 5.112,00	97,7%
2018	€ 3.016.970,00	€ 3.024.372,00	€ 7.402,00	99,8%
2019	€ 1.787.831,00	€ 2.114.645,00	€ 326.814,40	84,6%
2020	€ 1.750.709,00	€ 1.994.970,00	€ 244.261,00	87,8%
2021	€ 982.083,90	€ 1.097.301,00	€ 115.217,30	89,5%
2022	€ 415.276,20	€ 491.004,00	€ 75.727,80	84,6%
2023	€ 3.920,00	€ 4.900,00	€ 980,00	80,0%
Totaal	€ 8.169.206,10	€ 8.944.720,00	€ 775.514,50	91,3%

Bron: Aanvraagbestand subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

Wanneer we per scholingstraject de uitbetaalde subsidiebedragen afzetten tegen de totale scholingskosten, zien we dat het percentage dat vergoed wordt, varieert per scholingstraject (Tabel 5.3). Dat is uiteraard niet vreemd: een deel van de opleidingen binnen de conversietabeltrajecten betreft de modules die opleiden voor het profielvak PIE, waarvoor wel een volledige vergoeding geldt. Opvallend is wel dat het gemiddeld vergoed percentage in een aantal gevallen onder het maximum ligt. Dat is uitsluitend het geval wanneer het maximaal te vergoeden bedrag (€6.000) wordt overschreden.

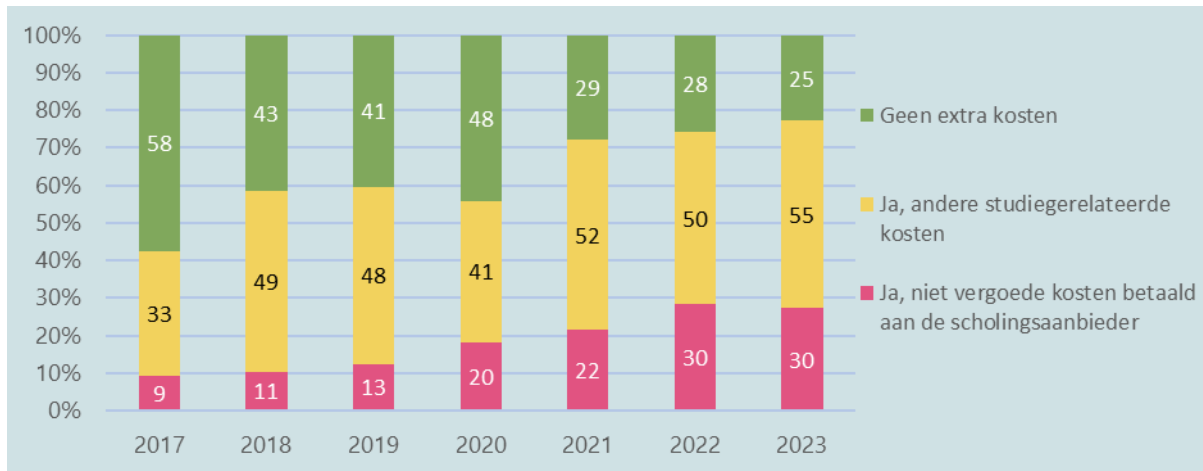
Tabel 5.3 Gemiddelde scholingskosten en percentage vergoed subsidiebedrag per scholingstraject, per jaar (alleen succesvol afgeronde trajecten)

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Beleidsregel</i>							
Gem. kosten	€ 6.192	€ 4.191	€ 4.005	€ 3.583	€ 3.097	€ 3.915	
% vergoed	85,7%	98,8%	79,9%	80,0%	80,0%	80,0%	
<i>Conversietabel</i>							
Gem. kosten	€ 2.755	€ 4.133	€ 4.711	€ 4.870	€ 5.419	€ 4.790	
% vergoed	95,9%	100,0%	91,4%	94,9%	98,0%	93,0%	
<i>Educatieve module</i>							
Gem. kosten	€ 1.003	€ 1.579	€ 1.693	€ 1.283	€ 816	€ 823	
% vergoed	100,0%	100,0%	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	
<i>Traject van pabo naar groepsdocent</i>							
Gem. kosten	€ 4.909	€ 4.865	€ 4.960	€ 4.949	€ 5.118	€ 5.201	€ 4.900
% vergoed	100,0%	100,0%	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Bron: Aanvraagbestand subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

Waar DUO (uiteraard) alleen rekent met de kosten van het scholingstraject zelf, hebben de aanvragers in de praktijk met nog meer kosten te maken, zoals de reiskosten (vaak in de spits) naar de stageschool en/of de opleiding en andere studiegerelateerde kosten. Het aandeel aanvragers dat met deze niet-vergoede kosten te maken heeft, neemt over de jaren toe (Figuur 5.1). Hierbij zijn het de aanvragers van buiten het onderwijs die vaker dan aanvragers die al in het onderwijs werken, te maken hebben met extra kosten.

Figuur 5.1 Extra kosten die niet vergoed werden door de regeling (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=468

Gemiddeld gaat het om zo'n €760 aan niet-vergoede kosten per scholingstraject, met wel grote uitschieters naar onder en boven (Tabel 5.4). Voor aanvragers die al in het vo werken, zijn de extra kosten gemiddeld het laagst (ongeveer €750), voor de aanvragers die in een andere onderwijssector of buiten het onderwijs werken, liggen de kosten gemiddeld zo'n €500 hoger (gemiddeld zo'n €1.235).

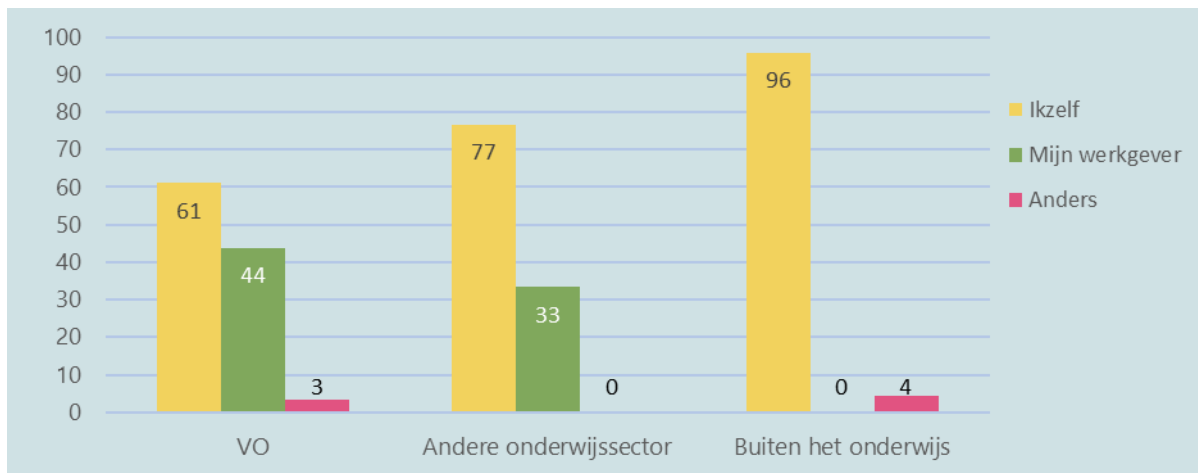
Tabel 5.4 Gemiddeld bedrag niet-vergoede kosten, naar toekenningsjaar

Jaar	gem.	max.	min.	n
2017	€ 569	€ 1.000	€ 200	8
2018	€ 581	€ 2.500	€ 50	30
2019	€ 692	€ 5.000	€ 30	31
2020	€ 1.002	€ 10.000	€ 100	23
2021	€ 626	€ 1.500	€ 150	37
2022	€ 880	€ 7.000	€ 60	61
2023	€ 911	€ 2.000	€ 200	9
Totaal	€ 761	€ 10.000	€ 30	199

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=199, alleen aanvragers die aangaven extra kosten te hebben gemaakt.

Deze extra kosten die niet door de subsidie gedekt worden, worden het vaakst (in elk geval deels) door de subsidieontvanger zelf betaald (Figuur 5.2). Voor de subsidieaanvragers die al in het onderwijs werken (met name al in het vo), betaalt de werkgever in iets minder dan de helft (een deel van) de kosten. Aanvragers van buiten het onderwijs betalen bijna allemaal alle niet-vergoede kosten zelf.

Figuur 5.2 Wie heeft deze kosten vergoed? Naar herkomst aanvrager (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=308. Meer antwoorden mogelijk.

Aan aanvragers die definitief subsidie hebben ontvangen, is in totaal €8.169.206 euro aan subsidie uitgekeerd (Tabel 5.5). Aanvragers die wel subsidie hebben ontvangen, maar niet aan de eisen voldoen (omdat ze er bijvoorbeeld niet in slagen binnen de gestelde termijn een getuigschrift te behalen), worden gevorderd om de subsidie terug te betalen. Uiteindelijk staat iets meer dan 8 miljoen euro tegenover 2.100 getuigschriften, 2023 niet meegerekend omdat dit een lopend subsidiejaar is¹⁴. Er zijn in totaal 1.899 personen die 2.100 getuigschriften hebben behaald, wat neerkomt op 1,11 getuigschrift per persoon. De investering van 8 miljoen heeft er daarmee voor gezorgd dat vanaf 2017 1.889 personen bevoegd in het vo les kunnen geven, al weten we niet hoeveel van hen al voor die tijd al in een ander vak bevoegd les gaf. Voor een klein deel weten we dat wel: in totaal volgden in de periode 2017 tot en met 2022 717 pabo-gediplomeerden succesvol het traject om een beperkte tweedegraads bevoegdheid te behalen (Tabel 5.6). Het is niet bekend of de personen die in voorgaande jaren een getuigschrift hebben behaald, op dit moment nog voor de klas staan in het vo.

Tabel 5.5 Uitgekeerde subsidiebedragen in relatie tot het aantal behaalde certificaten per toekenningjaar

Jaar	Aantal certificaten	Bedrag uitgekeerde subsidies	Gemiddeld bedrag per certificaat
2017	51	€ 212.416,00	€ 4.165,02
2018	702	€ 3.016.970,00	€ 4.297,68
2019	493	€ 1.787.831,00	€ 3.626,43
2020	463	€ 1.750.709,00	€ 3.781,23
2021	269	€ 982.083,90	€ 3.650,87
2022	122	€ 415.276,20	€ 3.403,90
Totaal	2.100	€ 8.165.286,10	€ 3.888,23

Bron: Aanvraagbestand subsidie korte scholingstrajecten, DUO.

¹⁴ Van toekenningjaar 2023 heeft (tot en met juni '23) één persoon een certificaat behaald met subsidie KST.

Tabel 5.6 Aantal certificaten per toekenningsjaar per scholingstraject*

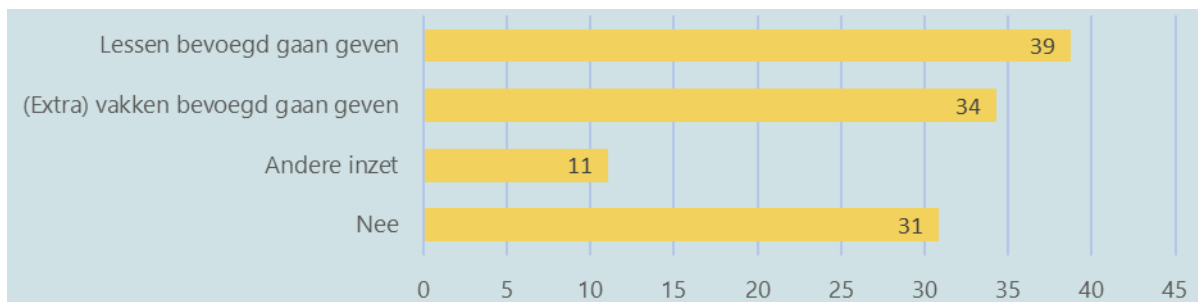
Jaar	Beleidsregel	Conversietabel	Educatieve module	Traject van pabo naar groepsdocent
2017	4	14	2	31
2018	148	227	38	289
2019	94	180	60	159
2020	84	213	45	121
2021	35	107	56	71
2022	15	36	25	46
Totaal	380	777	226	717

Bron: Aanvraagbestand subsidie korte scholingstrajecten, DUO. * Exclusief één afgerond scholingstraject van het toekenningsjaar 2023.

5.3 Effect van de regeling op het werken in het vo

Ongeveer twee derde van de subsidieontvangers geeft aan dat het volgen van de scholing heeft geleid tot een (andere) inzet in het vo (Figuur 5.3). Na het scholingstraject gaan deze leraren vaker bevoegd lesgeven en komt het in een derde van de gevallen voor dat ze (ook) in meer vakken bevoegd gaan lesgeven. Het meer vakken bevoegd gaan geven, wordt door aanvragers die al in het vo werkzaam waren, vaker genoemd dan door aanvragers die van buiten het vo komen. Zo'n één op de drie aanvragers geeft dat er aan hun werk niets veranderd is na het volgen van het scholingstraject, dat geldt opmerkelijk genoeg in gelijk mate voor de aanvragers, ongeacht of ze al dan niet al in het vo werkten.

Figuur 5.3 Heeft het volgen van het scholingstraject geleid tot een (andere) inzet in het voortgezet onderwijs? (%)

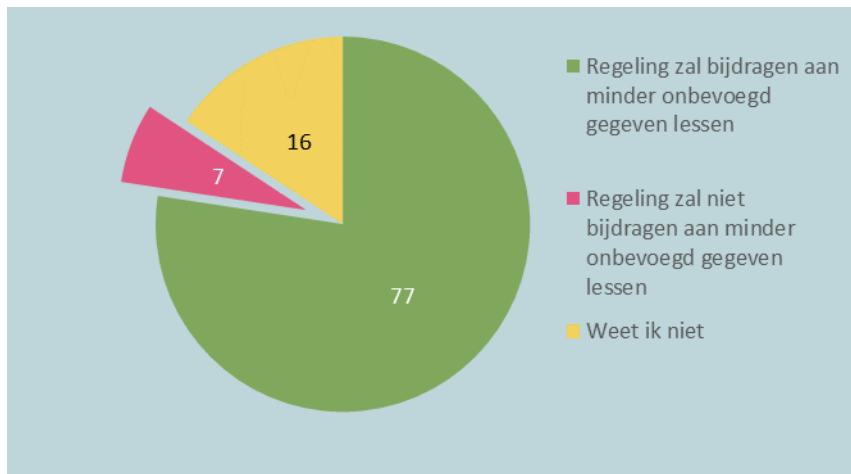

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=408

De 45 invullers van de enquête die aangegeven hebben dat het scholingstraject tot een andere inzet heeft geleid, noemen voornamelijk dat zij andere taken binnen school hebben gekregen. Daarnaast is het krijgen van een vast contract genoemd, net als dat zij door het traject leraar zijn geworden al dan niet als NT2-docent.

Als we de schoolleiders vragen naar het (te verwachten) effect van de regeling, geeft ruim driekwart aan dat ze verwachten dat de regeling inderdaad kan bijdragen aan het verminderen van het aantal onbevoegd gegeven lessen (Figuur 5.4). Slecht een beperkt deel verwacht dat de regeling dat effect niet zal hebben.

Figuur 5.4 Percentage schoolleiders dat van mening is dat de regeling leraren kan bijdragen aan minder onbevoegd gegeven lessen (%)

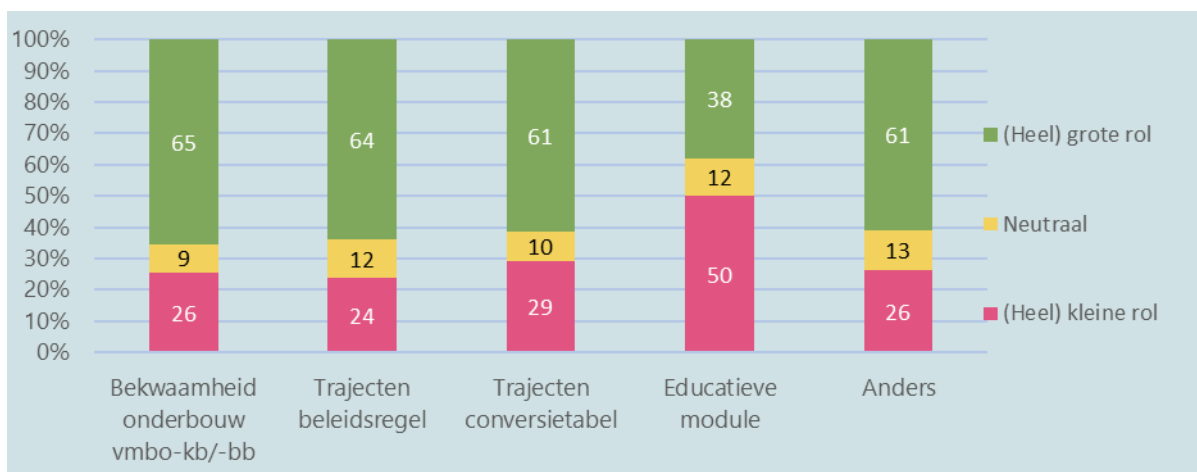

Bron: Evaluatie KST: enquête schoolleiders; n=394

5.4 Belang van de subsidie

De subsidieregeling korte scholingstrajecten blijkt een belangrijke wortel te zijn in het verleiden van (potentiële) leraren voor het gaan volgen van een kort scholingstraject. Voor de meeste trajecten geldt dat de subsidie een (heel) grote rol speelde in de keuze om het scholingstraject te volgen (Figuur 5.5). Een uitzondering daarop is de educatieve module, mogelijk vanwege het feit dat dit traject het goedkoopste scholingstraject is. Aanvragers die al in het vo lesgeven, geven het vaakst aan dat de subsidie een (heel) belangrijke rol gespeeld heeft bij de beslissing om een kort scholingstraject te gaan volgen.

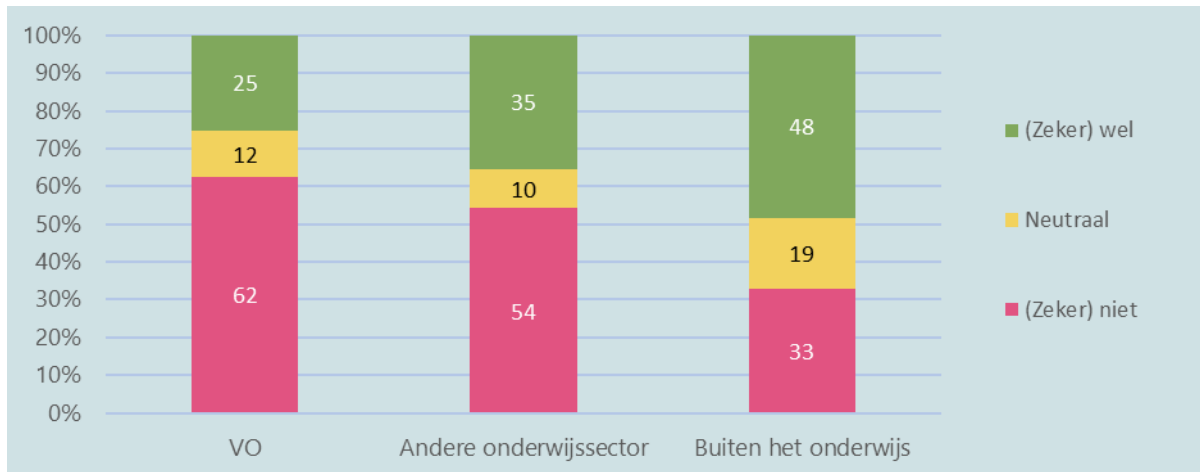
Figuur 5.5 Mate waarin subsidie een rol heeft gespeeld bij de beslissing om het scholingstraject te volgen (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête schoolleiders; n=463

Van alle aanvragers geeft 58 procent aan dat zij de opleiding niet zouden zijn gaan volgen als de subsidie er niet was geweest. Dit geldt het minst voor de groep die van buiten het onderwijs komt: zij lijken daarmee meer intrinsiek gemotiveerd dan de groep die al in het onderwijs werkt (Figuur 5.6). En ook hier geven aanvragers die een educatieve module volgen of gevolgd hebben het vaakst aan dat ze dat ook zonder subsidie gedaan zouden hebben.

Figuur 5.6 Zonder subsidie ook een scholing zijn gaan volgen om een (extra) bevoegdheid te halen (%)

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers; n=463

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

6.1 Inleiding

In dit laatste hoofdstuk gaan we in op de algemene conclusies van de evaluatie van de subsidieregeling korte scholingstrajecten. Aan de hand van de voor dit onderzoek opgestelde hoofdvragen gaan we na of de regeling bijdraagt aan de doelstellingen van de subsidieregeling korte scholingstrajecten vo: het tegengaan van onbevoegd gegeven lessen en het aantrekken en behouden van meer mensen in het onderwijs. We besluiten dit hoofdstuk met een aantal aanbevelingen.

6.2 Conclusie

Wat zijn de prestaties en effecten van de subsidie(regeling)?

Sinds de openstelling van de subsidieregeling korte scholingstrajecten in 2017 zijn er door ruim 2.400 personen een of meerdere aanvragen gedaan voor een subsidie in het kader van een kort scholingstraject. De reden om meerdere aanvragen te doen is hoofdzakelijk omdat de eerste aanvraag is afgewezen, grotendeels vanwege het te laat indienen van de aanvraag. In de eerste vier jaar van de regeling kwam het daarnaast ook relatief vaak voor dat men een subsidie afgewezen kreeg omdat men voor een niet onder de regeling vallende bachelor een aanvraag indiende. Maar het overgrote deel dient maar één aanvraag in en krijgt deze ook toegekend; gemiddeld wordt acht procent van het aantal aanvragen afgewezen.

In de eerste twee jaren van de regeling is de subsidie het vaakst aangevraagd voor een traject voor pabo-gediplomeerden voor het verkrijgen van een lesbekwaamheid in de onderbouw van de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen, in 2019 tot en met 2021 heeft men het vaakst subsidie aangevraagd voor een opleiding genoemd in de conversietabel.

Wat is de doeltreffendheid van de subsidie?

Gemiddeld is bijna 40 procent van het beschikbare budget gebruikt voor de in de wet benoemde korte scholingstrajecten. Het deel van het budget dat gebruikt is voor de korte scholingstrajecten verschilt per jaar. In 2018 is een derde deel en in 2020 bijna drie kwart van het budget gebruikt voor korte scholingstrajecten. In 2022 is samen met 2017 het beschikbare budget het minst aangesproken. Alleen in de jaren 2017, 2018 en 2022 is het overgebleven budget ingezet voor de zij-instroomregeling. In de jaren 2019 en 2020 was er binnen de regeling zij-instroom zelf voldoende budget en is er, ondanks het overgebleven vanuit de subsidieregeling kst, geen verschuiving geweest.

Met de subsidie zijn in totaal 2.100 getuigschriften behaald. Dit maakt dat gemiddeld 75 procent van de personen die met subsidie gestart zijn met een kort scholingstraject, dit succesvol hebben afgerond.

Tijdens het traject mag men één keer uitstel vragen wanneer het niet lukt om binnen de gestelde termijn succesvol het traject af te ronden. Dit is gemiddeld door dertien procent aangevraagd. Het grootste deel hiervan rondt na uitstel het traject succesvol af.

Voor wie en in welke omstandigheden werkt de subsidie(regeling)?

Ongeveer negen op de tien subsidieaanvragers werkt in het onderwijs als de subsidie wordt aangevraagd. De groep die niet werkzaam is in het onderwijs vraagt vaker een subsidie aan om een educatieve module te volgen. Vrouwen vragen iets vaker dan mannen de subsidie aan, maar als mannen de subsidie aanvragen, doen ze dit wel vaker meer dan één keer. Mannen vragen vaker dan vrouwen de subsidie aan voor trajecten uit de conversietabel. Vrouwen daarentegen doen dit vaker voor het traject om met een pabodiploma een bekwaamheid te krijgen voor de onderbouw van vmbo basis/kader en voor een educatieve module.

Hoe wordt de subsidie door belanghebbenden ervaren en beoordeeld?

Alles overziend is de meerderheid van de aanvragers (zeer) positief over de regeling. En ook de grote meerderheid van de schoolleiders geeft aan dat ze (nadat ze in de vragenlijst informatie over de subsidieregeling kregen) hun leraren, die in aanmerking zouden komen voor deze subsidie, zouden stimuleren ervan gebruik te maken. Verbeterpunten hebben de aanvragers wel: vooral met betrekking tot betere communicatie: meer bekendheid, duidelijkere informatie over de regeling zelf en over de procedure rondom de regeling.

Is de verhouding tussen kosten en beleidsprestaties optimaal?

Ondanks dat het budget van de regeling niet volledig uitgeput is (en aan de bekendheid ervan gewerkt kan worden), is tot en met 2022 8.165.286 euro uitgekeerd. Dit bedrag staat tegenover 2100 getuigschriften. Gemiddeld kost een scholingstraject €4.257. De regeling vergoedt in de meeste gevallen niet alle kosten, gemiddeld komt er 760 euro aan zelf te vergoeden kosten op het bordje van de subsidieaanvrager. De verhouding is met name door de onderuitputting van het budget op dit moment niet optimaal te noemen: zeker omdat ook het resterende budget niet altijd doorgeschoven kan worden naar de regeling zij-instroom, omdat ook daar het budget in de meeste jaren voldoende bleek.

Is de verhouding tussen kosten en beleidseffecten optimaal?

De verhouding tussen de kosten en beleidseffecten is positief: twee derde van de aanvragers geeft aan dat het volgen van een verkort scholingstraject hun inzet heeft veranderd. Zij zijn überhaupt bevoegd les gaan geven dan wel in extra vakken bevoegd les gaan geven. De investering van 8 miljoen heeft er in elk geval voor gezorgd dat vanaf 2017 1.890 personen bevoegd in het vo (extra) les kunnen geven. Vooral voor diegenen die al in het onderwijs werken geldt dat zij zonder subsidie het scholingstraject niet zouden zijn gaan volgen. In die zin draagt de subsidie dus bij aan het behalen van een (extra) bevoegdheid voor het vo. Voor aanvragers die van buiten het onderwijs komen, geldt dat minder sterk: van hen zou de helft het ook gedaan hebben zonder subsidie en slechts één op de drie zeker niet.

6.3 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het onderzoek formuleren we de volgende aanbevelingen:

- Houdt de regeling in stand, want gebleken is dat zittende leraren in het vo niet, en toekomstige leraren minder, geneigd zijn om zonder deze subsidiemogelijkheid korte scholingstrajecten te volgen. Echter behoeft de regeling wel enige aanpassingen.
- Om frustratie, en ongelijkheid binnen het scholingstraject vanwege onbekendheid van de subsidie, te voorkomen, bevelen wij aan de voorwaarde van indienen binnen 8 weken na de factuurdatum te veranderen in: binnen 8 weken na start scholingstraject.
- Communiceer de uiterste indieningsdatum van de subsidieaanvraag nog beter: niet alleen op de website waar informatie over de aanvraag staat maar ook op het aanvraagformulier zelf.
- Verhoog de bekendheid van de regeling bij scholen (zowel schoolleiders als leraren) in het vo maar ook bij opleiders van de scholingstrajecten vallend onder de regeling. Enerzijds om meer mensen de gelegenheid te bieden om de subsidie aan te vragen en anderzijds om eerder duidelijkheid te geven welke opleidingen in aanmerking komen voor de subsidie.
- Communiceer duidelijker dat de subsidie meer dan eens mag worden aangevraagd.

Bijlage – Tabellen enquête subsidieaanvragers

Tabel 6.1 Aandeel toegekende subsidieaanvragen naar aanvraagjaar (%)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toegekend	95	97	97	93	95	97	96
Afgewezen	5	3	3	7	5	3	4
Totaal (n=100%)	39	90	97	96	93	117	22

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers. n=496

Tabel 6.2 Subsidieaanvragen naar traject (%)

	%
Verkrijgen bekwaamheid lesgeven onderbouw vmbo-bb/-kb	48
Trajecten beleidsregel	11
Trajecten conversietabel	9
Educatieve module	18
Anders	17
Totaal (n=100%)	496

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers. Meer antwoorden mogelijk. Ander scholingstraject (83x): 28% profiel PIE, 12% profiel D&P, 18% docent NT2, 24% anders/niet in te delen.

Tabel 6.3 Diploma behaald (%)

	%
Ja	89
Nee, ik ben nog bezig	5
Nee, ik ben gestopt	6
Totaal (n=100%)	496

Bron: Evaluatie KST: enquête aanvragers.